

ÅRSMELDING 2019

Oslo biskop og bispedømmeråd

Behandlet i Oslo bispedømmeråd 24.02.2020

Redaksjon avsluttet 06.03.2020

INNHold

1	Ledernes beretning	4
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
3	Årets aktiviteter og hovedtall	10
	A. Sammendrag av resultater, måloppnåelse og ressursbruk	10
	B. Omtale av resultater og måloppnåelse	12
	B1 Gudstjenstelivet blomstrer/Samle flere til livsnære gudstjenester	12
	B1.1 Oppslutning om gudstjenesten	12
	Døvekirken	14
	B1.2 Kirkelige vigslar	15
	B1.3 Kirkelige gravferder	16
	B1.4 Samisk kirkeliv	17
	B2 Flere søker dåp og trosopplæring/ Tilby dåp og trosopplæring til alle barn, unge og voksne	17
	B2.1 Oppslutning om dåp	17
	B2.2 Oppslutning om trosopplæringstiltakene	20
	B2.3 Oppslutning om konfirmasjon	23
	B3 Kunst og kulturuttrykk er en del av kirkelivet/ Gi kunst og kultur rom i kirkene våre	25
	B3.1 Deltakere på konserter og kulturarrangement	25
	Pilegrimsarbeid	26
	B3.2 Åpne kirker	26
	B4 Kirken engasjerer seg i samfunnet/ Ta økt samfunnsansvar	27
	B4.1 Diakoni og diakonal betjening	27
	Prestetjenesten ved sykehjem	28
	Grønne menigheter	29
	B4.2 Fellesskap for nye i Norge	30
	Samarbeid menighet og misjon (SMM)	31
	B4.3 Religionsdialog	31
	Kirkelig dialogsenter	32
	B4.4 Digitalt nærvær	33
	B4.5 Synlighet i det offentlige rom	33
	B4.6 Samarbeid skole-kirke/barnehage-kirke	33
	B5 Flere finner sin plass i kirkelig arbeid/ Inspirere flere til å delta i kirkelig arbeid	35

B5.1	Rekruttering til vigslede stillinger	35
B5.2	Frivillig tjeneste i kirken	35
B5.3	Trivsel i jobben	36
B5.4	Tilbud for unge i menighetene styrkes	36
	Lokalt ungdomsarbeid	37
	MER i Ila	37
	Studentprestetjenesten	38
	Tros- og livssynsbetjening i Forsvaret	38
	Gateprest for ungdom	39
	Ungdomstinget	39
	B6 Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon/ Videreutvikle kirken som en demokratisk og velfungerende organisasjon	40
B6.1	Demokrati i kirken	40
B6.2	Administrative kostnader	41
	C. Biskopens virksomhet	42
4	Styring og kontroll i virksomheten	43
	A HMS og arbeidsmiljø	43
	B Likestilling	43
	C Mislighetsrisiko	44
5	Vurdering av framtidsutsikter	45
6	Årsregnskap – Ledelseskommantar til årsregnskapet 2019	48

1 LEDERNES BERETNING

Ny strategiplan for Oslo bispedømme 2019 – 2021 er vedtatt i samarbeid med fellesrådene og etter innspill fra menighetsrådene. Den er gjort kjent for alle ansatte og nye menighetsråd. Mange menigheter melder tilbake om at de legger den til grunn for eget planarbeid. Her er vi inne i et godt spor og er fornøyde med at strategien ser ut til å fungere for *hele* kirken i bispedømmet.

Kirken i Oslo bispedømme vil være levende, nær og tilgjengelig med Jesus Kristus i sentrum. Vi vil være synlige i byen og lokalsamfunnet og gudstjenester, kirkelige handlinger og åpne kirkeanlegg er bærebjelkene i menighetsarbeidet. Dette gjenspeiles i strategiplanen som også løfter frem noen satsingsområder som vi omtaler i det følgende.

Det har vært en økning i **antall gudstjenestedeltakere** i Oslo bispedømme fra 2018 til 2019 – både når det gjelder gudstjenester på søn- og helligdager og alle gudstjenester. Også gjennomsnittlig deltakelse pr. gudstjeneste har gått opp fra 105 til 109 for bispedømmet totalt. Her gjøres det mye godt lokalt arbeid i menighetene.

Det er nedgang i antallet som benytter seg av kirkelige handlinger som dåp, gravferd, konfirmasjon og vigsel. **Dåp** har det vært arbeidet systematisk med de siste fem årene, men satsingen må videreføres. Det er gledelig at andelen døpte av medlemmer og tilhørige har stabilisert seg og viser en liten oppgang. Oppslutningen om konfirmasjon er også fortsatt god.

Trosopplæringstiltakene opplever stabile deltagertall. Antallet konserter og kulturarrangement i kirkene våre går opp. Antallet frivillige går også opp, 414 flere gjorde frivillig tjeneste i 2019 enn i 2018.

Medlemstallet i Oslo bispedømme er nå 50,63 % av befolkningen. Nærmere 30 % av innbyggerne er ikke medlem i noe tros- eller livssynssamfunn. **Hvordan være folkekirke i områder med kulturelt og religiøst mangfold? Hvordan være prest i møte med samfunnsendringene?** Dette er blant de overordnede spørsmålene vi søker å finne svar på. Vi mener vi i 2019 er kommet godt i gang.

Kirkebruksplanen har utvilsomt bidratt til nytenkende strategisk arbeid og utvikling, spesielt i Groruddalen og Nordre Aker prostier. Det er også arbeidet med kirke i Hovinbyen, utvikling av Trefoldighetskirken, kirkemusikalsk satsing i Sofienberg og arbeid for unge voksne i MER i Ila.

Utvalget «**Kirke i Hovinbyen**» skriver i sin rapport at kirken i Hovinbyen har som mål å være *bevegelig, tilgjengelig, relasjonell, synlig og bærekraftig*. Det betyr samarbeid med andre på tvers av kulturelle og religiøse skillelinjer for å fremme trygge og trivelige lokalmiljø, rom for eksperimentering og utvikling av kirkelig arbeid og tilstedeværelse og bærekraftig utvikling på alle områder. Det er etablert et samarbeidsråd for Hovinbyens seks sokn. «Utearbeidende» prest og diakoner har Hovinbyen som sitt arbeidsområde. I samarbeid med nettverket «Pådriv» utvikles planer for området rundt Østre Aker kirke.

Fornebulandet er også et område i rask vekst og utvikling med planlagt utbygging av 11.000 leiligheter. Kirken er pådriver i arbeidet med å få bygget et sambrukshus med kirkerom. Bærum kommune vedtok våren 2019 bygging på kirketomta ved Fornebu senter, men oppstart er fortsatt uvis og skjøvet ut i tid. Spikkestad er et tredje område der det er forventet stor utbygging.

Vi konstaterer at kirkebruksplanen har vært krevende for berørte menigheter og ansatte. I Groruddalen har det vært et stort lokalt engasjement, og da spesielt knyttet til Ellingsrud kirke. Prosessen har også være krevende for bispedømmeråd og biskop. Det både har vært – og er –

utfordrende å skulle ta strategiske valg og støtte lokalmenighetene, og samtidig være en konstruktiv samarbeidspartner med fellesrådet i Oslo. Realiteten er at ingen kirker i Groruddalen er tatt ut av bruk, selv om en i debatten lett har kunnet få inntrykk av at det har skjedd store endringer. Det ble i desember klart at intensjonsavtalen med Kirkens Bymisjon om leie av Ellingsrud kirke likevel ikke førte frem. I tett samarbeid med menighetsrådet og fellesrådet arbeides det nå videre med en løsning som kan svare på behovskartleggingen som er gjennomført.

Kommunikasjon: Oslo bispedømme har en mediegruppe av kommunikasjonsansvarlige i fellesrådene og bispedømmet. I 2020 gjennomføres en kursserie for ansatte og frivillige, med tematikk de ansatte har meldt inn at de ønsker.

Rekruttering: Det er nå færre søkere til faste stillinger og det er langt vanskeligere å skaffe vikarer. Det er etablert kontakt med prester i annen stilling og utarbeidet vikarlistor med tanke på å få engasjert flere i aktiv prestatjeneste. Oslo biskop ordinerte i 2019 fem prester og vigslet én kateket og to diakoner.

Målet om flere **åpne kirker** er bare delvis nådd. Domkirken, Sagene kirke og Paulus kirke er flaggskip, men arbeidet må systematiseres og intensiveres i året som kommer. Nattåpent i Paulus ble initiert før jul og iverksatt av Oslo biskop fra 5.februar til 9.april 2020 som et kortsiktig tiltak for å gi de som måtte ha behov for det ly for natten. Målet er blant annet å få byens ledelse til å iverksette et forutsigbart vinternattstilbud fra høsten 2020.

Oslo har mange **migrantmenigheter** og etterspørselen er stor etter rom å feire gudstjeneste i. Oslo biskop har initiert nettverket «**Fremtiden bor hos oss**» for å videreutvikle gudstjeneste og menighetstenkning i områder i bispedømmet der medlemstallet er under 50 % og tros- og livsynsmangfoldet er stort.

Kirkens rolle som samfunnsaktør synliggjøres i samarbeid med andre aktører. Barn som vokser opp i fattige familier og unge som sliter er en økende utfordring. Da moskéen ble angrepet i Bærum kom igjen «Trygg i bønn» nettverket på banen og viste religionsdialogens solidariske styrke. Klima og bærekraftig utvikling er satt på dagsorden blant annet gjennom Klimabrølet og arbeid med grønne menigheter. Møte med bydel og kommune inngår i alle visitaser. Oslo biskop har i 2019 hatt **visitat** i Høvik, Sagene og Iladalen, Kampen, Vålerenga og Ris menigheter, samt **Feltprestkorps** gjennom besøk i Rena leir og Brussel.

Nye Asker prosti - Fellesnemda i Asker har gjort et svært godt arbeid med å tilrettelegge sammenslåing av Asker, Hurum og Røyken til ett prosti. Fra 2020 blir Oslo bispedømme utvidet med fem sokn og ni kirker, herav to middelalderkirker og nye Teglen – Spikkestad kirke og kultursenter.

Døvekirken har de siste årene hatt en jevn økning i antall gudstjenester og oppslutning om gudstjenester og kirkelige handlinger. Oslo biskop har godkjent nye liturgier for kirkelige handlinger. Avtale om forsøk med enhetlig ledelse i Døvekirken er vedtatt av Oslo bispedømmeråd og Døvekirkenes fellesråd. Døvekirken feiret 125 års jubileum i 2019.

Kirkevalget ble gjennomført med 8,37 % oppslutning til valg av menighetsråd og 9 % til bispedømmeråd mot 16 % i 2015. Det er gjennomført prostivis opplæring av nye menighetsråd. Å bedre kjennskapet til og oppslutningen om kirkevalget er noe hele kirken må jobbe med framover mot 2023.

Ny fordelingsnøkkel for menighetsprestetjenesten innebærer redusert tildeling til Oslo bispedømme. Antall gudstjenester er den faktoren som gir størst utslag for fremtidig tildeling til Oslo

bispedømme. Antall gudstjenester kan derfor bli prioritert og opprettholdt, selv om det ikke fremstår som et strategisk riktig valg. Ut fra et storby perspektiv er det dessuten viktig at gudstjenester hverdager vektet like mye som søndagsgudstjenester.

Effektivisering og opprettelse av felles økonomienhet og felles arkivenhet er gjennomført. Antall stillinger ved bispedømmekontoret er redusert med fem årsverk. De ansatte bekrefter at informasjon og medvirkning fra tillitsvalgte har vært god gjennom prosessen. Noen av de gjenværende på bispedømmekontoret har imidlertid fått et betydelig merarbeid relatert til arbeidsflyten mellom HR og det nasjonale lønnsteamet. Det er vår vurdering at risikoen for feilføringer har økt sammenliknet med tidligere år grunnet ny organisering. Nye rutiner og arbeidsmåter trenger justeringer for å bli optimalisert. Bispedømmekontoret er omorganisert. Papirarkivet er klargjort for avlevering til Riksarkivet.

Den økonomiske situasjon for fellestrådet i Oslo gir grunn til bekymring. Kirkebruksplanens mål om økonomisk innsparing for fellestrådet er bare delvis nådd. Vakanse i stillinger og manglende driftsmidler til vedlikehold påvirker arbeidssituasjonen for ansatte i begge linjer. Dette fremgår også av medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført blant prestene i høst. Vi er også åpne for at det kan være medvirkende til færre søkere til noen prestestillinger i Oslo.

Oslo, 6. mars 2020

Gard Realf Sandaker-Nielsen
leder Oslo bispedømmeråd

Kari Veiteberg (sign.)
Oslo biskop

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Oslo bispedømme er Den norske kirkes bispedømme for kommunene Oslo, Bærum og Asker. Det regnes som et av kirkens fem opprinnelige bispedømmer og ble opprettet rundt 1070. Innen vårt bispedømme bor det 879.700 innbyggere. 445.300 eller 50,63 % av disse er medlemmer av Den norske kirke. Bispedømmet omfatter tre kommuner, fire fellesråd og 53 sokn. Videre er den landsdekkende døvekirken organisert som eget prosti under Oslo bispedømme.

De overordnede mål for Oslo biskop og Oslo bispedømme er gitt av departementet, Kirkemøtet og Kirkerådet. Visjonsdokumentet som ble vedtatt av Kirkemøtet 2018 er **Mer himmel på jord** og at kirken vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus ved å være bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende.

Oslo biskop, leder av Oslo bispedømmeråd og stiftsdirektør utgjør ledelsen for Oslo bispedømme. Biskopen fører tilsyn med kirken i sitt bispedømme. Hun er videre den øverste leder av prestetjenesten i bispedømmet og *sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådenes virksomhet* (tjenesteordning for biskoper §2).

Oslo bispedømmeråd er det demokratiske organ som leder arbeidet i bispedømmet. Bispedømmerådets hovedoppgave i henhold til kirkeloven § 23 er å ha sin *oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene*. Rådet skal videre fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet.

Stiftsdirektøren er daglig leder for bispedømmerådets virksomhet og leder for bispedømmekontoret og dets ansatte. Noen av biskopens oppgaver er delegert til stiftsdirektøren.

Ledelsen har i 2019 bestått av:

Bispedømmerådets leder:	Gard Realf Sandaker-Nielsen
Oslo biskop:	Kari Veiteberg
Stiftsdirektør:	Elise Sandnes

Oslo biskop og Oslo bispedømmeråd har felles administrasjon lokalisert i Oslo bispegård i Gamlebyen i Oslo. Gamlebyen har en tydelig kirkelig historie og var byens tyngdepunkt helt frem til 1600-tallet. Bispekontoret har 17 årsverk hvorav ett årsverk tilhører presteskaperet.

Nøkkeltall medlemmer m.m. Oslo bispedømme

Prosti	Årsverk	Sokn	Kirkemedl ¹	Innbyggere
	Still.ramme			
Domprostiet	20,8	8	69 112	
Søndre Aker	21,6	10	72 243	
Nordre Aker	13,5	5	47 978	
Groruddalen	19,0	5	50 320	
Vestre Aker	23,7	10	87 262	
Sum Oslo				690 335
Bærum	21,5	10	79 358	127 467
Asker	10,8	5	39 084	61 906
Sum	130,9	53	445 357	879 708

¹ Kilde: Medlemsregisteret pr. 31.12.2019 medlemmer og tilhørige.

Tallene ovenfor omfatter ikke døveprostiet. Døvemenighetene er Den norske kirkes menigheter for døve og sterkt hørselshemmede. Døvemenighetene utgjør et landsdekkende prosti under Oslo bispedømme.

Oslo biskop har videre tilsyn med Den norske kirkes feltprester i Forsvarets tros- og livssynskorps som har prester i tjeneste ved Forsvarets avdelinger både i inn- og utland.

Nøkkeltall kirkelige handlinger i Oslo bispedømme				
Antall	2016	2017	2018	2019
Døpte	3 889	3 473	3 419	3 103
Konfirmerte	2 923	2 825	2 863	2 818
Vigsler	742	653	618	552
Gravferder	3 815	3 807	3 749	3 536
Totaltall:				
Antall gudstj	6 109	5 710	5 596	5 675
Deltakere	602 131	550 494	533 661	566 203
Søn- og helligdager:				
Deltakere	422 988	384 524	377 626	398 768

Oslo bispedømme har som mål for perioden 2019-2021 å samle flere til livsnære gudstjenester og at en skal tilby dåp og trosopplæring til alle barn, unge og voksne. Tallene for de siste årene kan tyde på at nedgangen i antall dåp har fortsatt, og at oppslutningen om gudstjenestene har økt noe fra 2018 til 2019.

Utvikling medlemstall 2015-2019 Oslo bispedømme					
pr 31.12	2015	2016	2017	2018	2019
Oslo bd	461 552	454 924	453 519	451 775	445 357
% av befolkn	55,75 %	54,40 %	53,04 %	52,05 %	50,63 %

Medlemstallet innen Oslo bispedømme har de siste årene hatt en jevn nedgang i løpet av femårsperioden 2015 - 2019. Andelen i befolkningen som er medlemmer i Den norske kirke har sunket med i overkant av ett prosentpoeng hvert år, fra 65 % i 2008 til 50,63 % i 2019. Nedgangen skyldes mye en stadig mer flerkulturell befolkning og nedgang i dåp også blant kirkemedlemmer.

Innmeldte/Utmeldte Oslo bispedømme 2019								
	Asker	Bær	Dom	SA	GRO	NA	VA	TOT
Inn	38	83	122	75	61	59	101	544
Ut	173	492	960	430	381	812	573	3 821

Tallene for innmeldinger og utmeldinger var i 2019 henholdsvis 544 og 3 821 mot 383 og 2030 i 2018. Det økte antall utmeldinger i 2019 kan trolig sees i sammenheng med kirkevalget og påminnelse om medlemskapet gjennom tilsendte valgkort.

Nøkkeltall fra regnskapet

<i>Hele 1000kr</i>		2018	2019
Driftsramme	1A	152 975	153 486
Tilskudd	1B	44 600	47 585
Samlet tildeling		197 575	201 071
Forbruk		192 416	197 859
Årsverk		184,1	184,5

Tildelingen i 2019 til Oslo bispedømme utgjorde 201,1 mill. Regnskapet viser et mindreforbruk på 2,8 mill for driften, og 0,3 mill på tilskudd. Antall årsverk omfatter også sykehjemsprestene med 6,5. For utfyllende informasjon om regnskapet viser vi til kapittel VI.

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

A Sammendrag av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

1. Gudstjenestelivet blomstrer

Det har vært en økning i **antall gudstjenestedeltakere** i Oslo bispedømme fra 2018 til 2019 – både når det gjelder gudstjenester på søn- og helligdager og alle gudstjenester. Også gjennomsnittlig deltakelse pr. gudstjeneste har gått opp – fra 105 til 109 – for bispedømmet totalt. Det er store variasjoner mellom prostiene – fra gjennomsnittlig 135 på gudstjenester søn- og helligdag i Vestre Aker prosti til 76 i Groruddalen prosti. Generelt viser tallene en generell nedgang i løpet av femårsperioden. Det blir interessant å følge med på om siste års oppgang er starten på en ny trend.

Oslo bispedømme har fortsatt den høyeste **gudstjenestefrekvensen på søn- og helligdager** i landet på 105,9 %. Det betyr at det i sokn med flere kirker er forordnet mer enn én gudstjeneste.

En har så langt ikke lykkes i å snu den nedadgående trenden når det gjelder **kirkelige vigslar og gravferder**. For å imøtekomme folks ønsker er det lagt til rette for vigslar også andre steder enn i kirkerommet, og en er til en viss grad åpen for individuelle tilpasninger både ved vigsel og gravferd. Praktisering av to vigslarliturgier rapporteres å gå greit. Det samme gjelder vigsel av likekjønnede par.

Målet om at flere menigheter inkluderer **samisk språk** i gudstjenestelivet er kommet noe videre. Det arbeides for at bibel- og gudstjenestemateriell på samisk kan gjøres lettere tilgjengelig for menighetene i bispedømmet.

2. Flere søker dåp og trosopplæring

Antall **barn som døpes** har hatt en nominell nedgang de siste årene. Nedgangen i andelen døpte av medlemmer og tilhørige 1-åringer synes likevel å ha stagnert og viser en liten oppgang fra 2018 til 2019. Det arbeides for å finne gode kanaler for informasjon om dåp til aktuelle familier etter endringer i Folkeregisterloven høsten 2018. I tillegg er det viktig å legge til rette for at også andre aldersgrupper enn små barn kan bli døpt – noe som drop-in-dåp kan bidra til. Oslo bispedømme vil fortsette arbeidet med dåp gjennom den nasjonale satsingen.

Oppslutningen om de ulike **trosopplæringstiltakene** varierer fra tiltak til tiltak. Deltakelsen synes imidlertid å være gjennomgående stabil. «Gamle» tiltak som dåpssamtale, fireårsbok og konfirmasjon har størst prosentvis oppslutning. Gjennomsnittsdeltakelsen for alle tiltakene totalt er på 34 %. Det er imidlertid et stykke igjen til at opprinnelig målsetting om 70 % av de døpte er nådd.

Oppslutningen om **konfirmasjon** har en nedgang på 2 %-poeng. Den nominelle nedgangen er svært liten, 45 konfirmanter i hele bispedømmet ifølge SSB-tallene (9 konfirmanter i trosopplæringsverktøyet). Fortsatt lar sju av ti medlemmer seg konfirmere. Dette vitner om et solid arbeid i menighetene, og viser positiv betydning av leiarbeid. Det er dessuten stor oppslutning om ledertrening etter konfirmasjon i mange prosti.

3. Kunst- og kulturuttrykk er en del av kirkelivet

Antall **konsertar og andre kulturarrangementer** i kirkene har økt. Samtidig har antall deltakere gått ned med 4,9 %-poeng fra 2018 til 2019. Vi regner dette som resultat av naturlige svingninger. Totalt var 234 860 personer tilstede i en kirke på et kulturarrangement i 2019. Til sammenligning var 566 200 tilstede på en gudstjeneste i bispedømmet. Dette viser betydningen av kunst og kultur som en del av det totale kirkelivet.

Kirker som huser menighetskontor har **åpent** i kontortiden. Utover dette holder flere kirker åpent noen timer på dag- og kveldstid. Særlig kirker som ligger ut mot torg har godt besøk. Sagene og Paulus kirker rapporterer om til sammen 28 114 besøkende, mens Domkirken oppgir 54 312 på nattåpen kirke fredager – åpen kirke andre dager i uken kommer i tillegg. Ifølge statistikken fra SSB har antall dager med åpen kirke gått ned fra 2018 til 2019. Arbeidet må intensiveres og systematiseres i årene som kommer. Målet om flere åpne kirker videreføres.

4. Kirken engasjerer seg i samfunnet

Flere menigheter har fått på plass **diakonstilling** i 2019 – som en konsekvens av tilskudd fra Oslo kommune til diakonal satsing i Groruddalen og tildeling fra sentralkirkelig hold. I enkelte tilfeller har arbeidet med nye stillinger strandet på grunn av vanskeligheter med påkrevd samfinansiering. Noen menighetsfinansierte stillinger har imidlertid gått inn grunnet økonomi. Arbeidet med diakonal betjening fortsetter.

Det satses ulikt i prostiene på kontakt og praktisk samarbeid med de såkalte «**migrantmenighetene**». Mange migrantmenigheter leier lokaler i kirkene. Det gjelder særlig deler av bispedømmet med størst innvandrerbefolkning – som Groruddalen og Søndre Nordstrand. Her er arbeidet med «Fremtiden bor hos oss» en viktig satsing. Dette arbeidet videreføres.

Det foregår et godt arbeid med **religionsdialog** på ulike plan i bispedømmet. Det er etablert mange fora for samtaler og dialog i de fleste prosti og i mange menigheter. Det er stor faglighet på feltet blant mange kirkelig ansatte. Kirkelig Dialogsenter er et viktig redskap.

Det arbeides aktivt i bispedømmet med tilstedeværelse i **digitale** kanaler. Biskopen har egen Facebookside. Sammen med fellesrådet planlegger bispedømmerådet en felles Facebookside for kirken i Oslo.

Alle menighetene har nettsider av ulik kvalitet. Mange menigheter har menighetsblad, informerer på Facebook og er aktive i lokalaviser. Biskopen har bidradd til å synliggjøre kirken i Oslo bispedømme – og kirken generelt – gjennom mange oppslag i TV og andre medier. Bispedømmerådet har utarbeidet en kommunikasjonstrategi/plan som vil utvikles videre.

Det gjennomgående gode samarbeidet mellom **barnehagene og skolene og kirken** har holdt seg over mange år. Barnehage- og skolegudstjenester står sentralt også i områder med lav medlemsprosent. Besøk i kirkene viser oppgang for barnehagene og nedgang for skolene.

5. Flere finner sin plass i kirkelig arbeid

Til vigslende stillinger er det **rekruttert** fem til prestedtjeneste, en kateket og to diakoner.

Det er en økning i antall frivillige i bispedømmet fra 2018 til 2019 på 414. **Frivillighet** i menighetens barnearbeid hadde størst økning med 104, mens nedgangen er størst i ungdomsarbeidet (189). Rekrutteringen av unge til lederkurs etter konfirmasjon er fortsatt stor. Bispedømmet følger opp siste års satsing på frivillighet blant annet gjennom heftet «Fokus: Frivillighet».

Bispedømmet har et mangfoldig arbeid for unge gjennom lokalt **ungdomsarbeid**, MER i Ila, studentprestedtjenesten, Forsvaret og gateprest for ungdom. Ungdomstinget er en viktig del av ungdomsdemokratiet i kirken og en rekrutteringsarena til kirkelig engasjement.

6. Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

Oppslutningen om **valget** til bispedømmeråd var på ca. 9 % i 2019 – mot 16 % i 2015. Valgoppslutningen var imidlertid 1,8 %-poeng høyere i 2019 enn i 2011. Valgdeltakelsen til menighetsrådsvalg var på 8,37 %.

B Omtale av resultater og måloppnåelse

B1 Gudstjenestelivet blomstrer/Samle flere til livsnære gudstjenester

B1.1 Oppslutning om gudstjenesten

Resultatmål: Vekst i antall deltakere pr gudstjeneste

Nøkkelindikator: Gudstjenestedeltakelse/gudstjenestefrekvens

Det har vært en økning i antall gudstjenestedeltakere i bispedømmet som helhet fra 2018 til 2019 – både når det gjelder gudstjenester på søn- og helligdager og gudstjenester totalt. Det blir interessant å se om den negative utviklingen de siste årene er i ferd med å snu.

Gudstjenestedeltakelse på søn- og helligdager fordelt på prosti:²

ÅR	ASKER	BÆRU	DOMPROS ³	SØNDR	GRORU	NORDR	VESTR	TOTAL
2019	38 490	62 491	82 684	76 710	36 526	20 870	80 997	398 768
2018	41 037	61 083	69 161	68 077	35 494	23 463	79 311	377 626
2017	41 388	66 836	68 420	67 882	36 538	24 626	78 815	384 524
2016	46 374	68 166	78 347	72 483	42 457	27 588	87 673	422 988
2015	44 140	72 413	70 400	80 952	43 518	26 053	89 586	427 062
2015-2019	-5 650	-9 922	+12 284	-4 242	-6 992	-5 183	-8 589	-28 294

Med unntak av Domprostiet har alle prosti nedgang i oppslutningen om gudstjenestene på søn- og helligdager fra 2015 til 2019. Tallene viser en nedgang i alle prosti fram til 2018. Selv om antall gudstjenester har gått ned med 0,3 %-poeng fra 2018 til 2019 for bispedømmet totalt, viser tallene en oppgang i antall deltakere i alle prosti – med unntak av Asker og Nordre Aker. For bispedømmet som helhet utgjør det en positiv endring på 2,6 %-poeng.

Gjennomsnittlig deltakelse per gudstjeneste på søn- og helligdager fordelt på prosti:

ÅR	ASKE	BÆRUM	DOMPROST	SØNDRE	GRORU	NORDRE	VESTRE	TOTALT
2019	133	110	116	102	76	85	135	109
2018	143	105	105	110	73	75	129	105
2017	141	115	106	105	69	76	127	105
2016	151	116	117	113	78	84	140	113
2015	149	116	127	121	80	80	137	116
2015-2019	-16	-10	-11	-19	-4	+5	-2	-7

Den gjennomsnittlige oppslutningen om gudstjenestene på søn- og helligdager viser en nedgang i alle prosti fra 2015 til 2018. Fra 2018 til 2019 er det imidlertid en oppgang i prostiene – med unntak

² Østre Aker og Haugerud og Grorud menigheter i Groruddalen prosti, Sinsen i Nordre Aker prosti og Nordstrand i Søndre Aker prosti er registrert med tall fra 2018 i alle tabellene.

³ Tallene for Domprostiet inkluderer antall deltakere i Storsalen, Akershus Slottskirke, Kulturkirken Jakob og Slottskirken som er registrert i Sentrum og St. Hanshaugen sokn.

av Asker og Søndre Aker. Vestre Aker prosti har høyest gjennomsnittlig deltakelse med 135, tett fulgt av Asker med 133. For bispedømmet som helhet er deltakelsen på 109.

Den samme tendensen fra 2018 til 2019 viser seg når det gjelder tallene for **alle gudstjenestene**. Her viser deltakelsen i Asker, Domprostiet, Søndre Aker og Vestre Aker en oppgang. For bispedømmet som helhet er det en endring på 1 %-poeng i totalt **antall gudstjenester** – med en positiv endring på 1,5 %-poeng i **antall deltakere** totalt. 566 203 personer var tilstede på en gudstjeneste i Oslo bispedømme i 2019 – med en gjennomsnittsdeltakelse på 99,8 – en oppgang på 0,5 fra 2018. Inkludert i disse tallen er gudstjenestene i Storsalen, Akershus slottskirke, Kulturkirken Jakob og Slottskirken. Det feires også gudstjenester andre steder som ikke er registrert i tallene over, som i regi av MER i Ila.

Gudstjenestefrekvensen på søn- og helligdager i bispedømmet som helhet viser 105,9 %. Dette høye tallet – som skiller seg fra alle andre bispedømmer - gjenspeiler at det forordnes mer enn én gudstjeneste i sokn med flere kirker. Dette er blitt særlig aktuelt etter at flere sokn er blitt sammenslått i løpet av de senere årene.

Vurderinger og tiltak

Det er vanskelig å peke på enkeltårsaker til økningen i gudstjenesteoppslutningen det siste året, og om dette er en trend som vil holde seg. Vi har i dag ikke oversikt over hvilke konsekvenser arbeidet med Kirkebruksplan i Oslo (i 2018 og 2019), der noen kirker er tatt ut av bruk som ordinære gudstjenestekirker, har hatt for gudstjenesteoppslutningen i det enkelte soknet. Det gjelder Sofienberg, Klemetsrud og Ila kirker, og Bakkehaugen kirke som er delvis tatt ut av bruk. Stenging av noen kirker for oppussing (Hasle og Torshov kirker) kan ha påvirket oppslutningen i Nordre Aker prosti. Flere prostier viser at antall dåp med tilhørende dåpsfølger og antall konfirmanter påvirker den totale oppslutningen om gudstjenestene, sammen med trosopplæringstiltak som legges til gudstjenestene.

Den **sosiale og demografiske situasjonen** er svært ulik mellom prostiene og også innen enkeltprosti. Dette gir ulike utfordringer i de lokale gudstjenestefeiringene. I deler av Groruddalen prosti har en i lenger tid opplevd fraflytting av etnisk norsk bosetting. Disse har vært medlemmer av Den norske kirke. Nye innflyttere er ikke medlemmer og har ofte en annen kulturell og religiøs bakgrunn. Mange etnisk norske finner kirketilhørighet i frikirkelige menigheter, ikke minst gjelder det barnefamilier. I flere menigheter er det et generasjonsskifte ved at eldre kirkemedlemmer dør, og ved at de unge som flytter inn i mindre grad er medlemmer av Den norske kirke. Både Groruddalen prosti, Søndre Aker og Domprostiet har flere menigheter med en medlemsprosent på 30-tallet. En stor andel av innvandrerbefolkningen og førstegenerasjons nordmenn tilhører andre kristne menigheter og kristne trossamfunn. I framtidige strategier ligger det en utfordring i å utvikle gode kontaktpunkter og samarbeidsrelasjoner på flere områder – ikke minst knyttet til ungdomsarbeid. I 2019 startet bispedømmerådet opp **pilotprosjektet «Fremtiden bor hos oss»** etter modell fra den svenske kirken, et nettverk knyttet opp til menigheter i Groruddalen og Søndre Aker prosti. Utfordringen er: **Hvordan være kirke i en flerkulturell sammenheng.**

Erfaringen fra bispedømmet som helhet er at det er fokus på arbeidet med gudstjenestene, slik prosten i Nordre Aker formulerer det: **«Kvalitet tilpasset kontekst»**. I Nordre Aker prosti fører det bl.a. til at ulike kirker får ulike uttrykk: I Sagene kan det betyr kor og musikk, i Lilleborg familierettede gudstjenester, i Paulus ser en at diakoni og åpen kirke betyr noe for at folk også kommer til gudstjeneste. I Groruddalen prosti satser Høybråten, Fossum og Stovner sokn på lokalt økumenisk samarbeid om Sammengudstjenester i Fossum kirke og jazzgudstjenester på kveldstid søndag i

Høybråten kirke. I dette soknet har det vært en økning i gudstjenestedeltakelsen på 11,5 %-poeng. I Grorud menighet arrangeres Take Away-gudstjenester av og med ungdom. Holmlia menighet (Søndre Aker prosti) med en medlemsprosent på rundt 40 har et snittframmøte på gudstjenestene på 131, noe som er det nest høyeste i prostiet. «Det henger nok sammen med at gudstjenestelivet i Holmlia oppleves inkluderende for alle aldre til alle gudstjenester, samt at kirken har fått en viktigere og viktigere rolle i lokalsamfunnet», skriver prosten. Vardåsen i Asker prosti har økt gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse fra 121 til 143. Her har menigheten satset på søndagsskole i tillegg til kirkekaffe med mingling og kulturinnslag, og de opplever at flere unge familier kommer regelmessig til kirken på søndager. En annen trend i Asker prosti er annerledesgudstjenester, slik som kveldsmesser og yogagudstjenester. Disse gudstjenestene tiltrekker seg gjerne mennesker som ellers aldri går i kirken – og bidrar til å åpne opp kirkerommet og endre kirkens profil.

Endring av folks fritidsvaner skaper utfordringer for oppslutningen om gudstjenestene – ikke minst i vestlige deler av bispedømmet. For å imøtekomme dette legger flere menigheter vekt på «hverdagskirken», der det inviteres til middag og forskjellige aktiviteter. Det er interessant at Oslo bispedømme er det bispedømmet med flest gudstjenester på hverdager. I noen prostier gjøres det for eksempel gode erfaringer med kveldsgudstjeneste på andredagen i høytidene. Dette er en trend som det er viktig å fange opp med tanke på strategisk satsing framover.

I 2019 har biskopen lagt vekt på arbeid med **liturgisk praksis**. Dette var hovedtema for biskopens fagdager for prestene i juni, og flere prostier har fulgt opp med lokale samlinger og studier. I Bærum har Lommedalen menighet en godt utviklet praksis med gudstjenestegrupper, og det arbeides med en fagdag om involvering av barn som medliturger. Prester og kantorer har årlige møter, der de arbeider med samhandling og kvalitet på gudstjenestene.

Flere proster uttrykker ønske om at den liturgiske praksisen må reflektere særpreget i nærområdet. «I håp om å skape fornyet nysgjerrighet, stolthet og refleksjon over egen liturgisk praksis, håper jeg at vi kan begynne en prosess der vi som ansvarlige for liturgisk praksis kan skape begeistring for gudstjenestefeiringen», skriver prosten i Groruddalen i sin rapport.

I desember 2018 gjorde bispedømmerådet og Kirkelig fellesråd i Oslo vedtak om å utvikle profilen i **Trefoldighetskirken** som en del av Domkirken sokn. I forlengelsen av vedtaket er det i 2019 arbeidet med å utvikle en byomfattende gudstjenesteprofil i denne sentrumskirken.

Flere av prostene påpeker at menighetene utfordres på **informasjon om gudstjenestetilbudet** – og andre tiltak - utover den tradisjonelle knappe annonseringen som de fleste har i noen riks- og lokalaviser. Menighetsblad, hjemmesider, Facebook med mer er i bruk i de fleste menigheter, og noen har egne sider i lokalavisa. Det er uttrykt ønske om samarbeid mellom menigheter, prosti og bispedømme om en styrket praksis i tiden framover. Dette følges nå opp gjennom bispedømmets utvikling av **kommunikasjonsplan og kommunikasjonskurs for menighetene**. Det er forventninger om at samarbeidet med Kirkerådets satsing på kommunikasjon vil styrke bispedømmets og menighetenes handlingskraft på området.

Døvekirken

I det landsdekkende Døveprostiet – som er en del av Oslo bispedømme - viser statistikken at antall gudstjenester og oppslutning har økt det siste året. Det synes som om det langsiktige arbeidet med gudstjeneste og liturgi på norsk tegnspråk, sammen med fokus på visuell poesi og salmer, medvirker til økt deltakelse. Våren 2019 ble liturgi på norsk tegnspråk for dåp, konfirmasjon, vigsel og

gravferd godkjent av biskopen og implementert i menighetene. På biskopens fagdager for prestene hadde Døvekirken ansvar for åpningsgudstjenesten. I november feiret Døvekirken sitt 125-årsjubileum. Det vises for øvrig til grundig gjennomgang i egen årsmelding for Døvekirken.

B1.2 Kirkelige vigslar

Resultatmål: Flere velger kirkelig vigsel

Nøkkelindikator: Antall vigslar

Nedgangen i antall kirkelige vigslar har fortsatt også det siste året.

Kirkelige vigslar fordelt på prosti:⁴

	ASKER	BÆRU	DOMPRO	SØNDR	GRODR	NORDR	VESTR	TOTALT
2019	48	75	157	52	31	51	138	552
2018	50	113	154	73	32	39	154	615
2017	61	115	173	73	45	51	135	653
2016	61	111	229	109	39	44	149	742
2015	63	99	172	82	54	70	173	710
2015-19	-15	-24	-15	-30	-23	-19	-35	-158

Tallene vitner om en jevn nedgang de siste fem årene på 158 vigslar. Asker, Domprostiet og Groruddalen prosti ligger på samme nivå i 2019 som i 2018, mens Nordre Aker har økt antallet. I Bærum, Søndre Aker og Vestre Aker prostier er det betydelig færre som har valgt kirkelig vigsel. Gjennomsnittlig deltakerantall pr. vigsel ligger på 64 – det samme som i 2018. Totalt var 35 229 bryllupsgjester innom en kirke i bispedømmet i 2019 – en nedgang på vel 4100 fra 2018. Det er liten etterspørsel etter forbønn for borgerlig inngått ekteskap.

Praktisering av to vigslarliturgier er rapportert å fungere godt. Det samme gjelder vigsel av likekjønnede par. I Søndre Aker prosti er det flere prester som ikke forestår disse vigslarseremoniene. Det gis likevel et fullgodt tilbud i prostiet.

Vurderinger og tiltak

Større muligheter for **vigslar utenfor kirkehusene** har vært et tiltak for å imøtekomme ønsker fra mange og styrke kirkens medvirkning i ekteskapsinngåelsen. En kan eventuelt vurdere om en **tydeligere informasjon om muligheten for vigsel utenfor kirkerommet** ville føre til at flere valgte dette. Vi vil se vidare på vigsel i enklare former. Noen av kirkene i bispedømmet er særlig ettertraktede som vigslarkirker. Det gjelder blant andre - ikke uventet - Holmenkollen kapell og Haslum og Tanum kirker. Ønske om individuell tilpasning og bruk av digital musikk under seremonien synes å være tiltakende. Fra 1. januar 2018 overtok kommunen vigslarmyndigheten fra domstolene. Vi kjenner ikke til om dette kan være noe av årsaken til nedgangen.

⁴ Østre Aker og Haugerud og Grorud menigheter i Groruddalen prosti, Sinsen i Nordre Aker prosti og Nordstrand i Søndre Aker prosti er registrert med tall fra 2018 i alle tabellene.

Bispedømmets målsetting i strategiplan for 2019-2021 om å bidra til at flere velger kirkelig vigsel er ikke nådd for 2019. Årsplanen for 2020 har nedfelt **gjennomføring av vigselkampanje** som et tiltak for å imøtekomme nedgangen.

B1.3 Kirkelige gravferder

Resultatmål: Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe.

Nøkkelindikator: Antall kirkelige gravferder

Målet om at oppslutningen om kirkelig gravferd skal holdes oppe, er ikke nådd. Aktuelle forskningsprosjekter må tas inn i samtale og refleksjon framover.

Kirkelige gravferder fordelt på prosti⁵

	ASKER	BÆRU	DOMPROST	SØNDR	GRORU	NORDR	VESTR	TOTALT
2019	294	665	378	696	640	208	655	3 536
2018	322	686	396	729	684	235	692	3 744
2017⁶	299	737	391	724	683	264	709	3 807
2016	277	717	447	740	716	268	650	3 815
2015	307	618	435	812	698	310	691	3 958
2015-2019	-13	+47	-57	-116	-58	-102	-36	-422

Når det gjelder antall gravferder, synes trenden å peke nedover i alle prosti. Nedgangen i femårsperioden er på hele 422, og 192 fra 2018. Det er interessant å merke at Groruddalen prosti – som har en generelt lav medlemsprosent – ligger i øverste sjikt når det gjelder antall gravferder. Det gjenspeiler etter alt å dømme alderssammensetningen blant Den norske kirkes medlemmer i prostiet.

For å få en god pekepinn på kirkens andel av gravferdene, er vi avhengig av å se på det totale antallet gravferder fra år til år. I 2018 utgjorde kirkelige gravferder 73,6 % av alle gravferder i Oslo kommune og i Asker 82,6 %. I Bærum utgjorde kirkelige gravferder 86,6 % av alle gravferder i 2018, mens prosenten var 94,1 i 2017 og 84,8 i 2015. Vi har foreløpig ikke tilsvarende tall for 2019.

Oslo bispedømme registrerer at etterspørselen etter alternative gravferder i regi av andre er økende. Det er også registrert økende etterspørsel etter bruk av digital musikk og personlig tilpasning av gravferdsliturgien i kirkelige gravferder.

Vurderinger

Det pågår **teologisk arbeid og refleksjon** rundt dette ved flere av bispedømmets ansatte. Blant annet fikk sokneprest Ingeborg Sommer Olavsstipend for 2019 med tema *I avdødes ånd. Om personlig tilrettelegging av gravferder i Den norske kirke*. Hun har undersøkt prestens rolle som ansvarlig for den kirkelige gravferden i det tette samarbeidet som i dag finner sted mellom pårørende, gravferdsbyrå og kirke. Det er en spenning mellom gravferden som en offentlig gudstjeneste og de pårørendes ønsker og forventninger om privat tilrettelegging og særegen ritualisering av gravferden.

^{5 5} Østre Aker og Haugerud og Grorud menigheter i Groruddalen prosti, Sinsen i Nordre Aker prosti og Nordstrand i Søndre Aker prosti er registrert med tall fra 2018 i alle tabellene.

Både hun og andre påpeker at det er utfordrende at prest og organist kommer inn i bildet sent i planleggingen av gravferdene, og at mye er ferdig etter byråets møte med de pårørende. Det kan da bli vanskelig for prest og organist å komme fram med mulige endringer. Det er ulik praksis i menighetene på dette. Det pågår **drøftinger – både internt i bispedømmet og med gravferdsbyråene** - om hvordan disse spørsmålene kan tas videre – også med tanke på å komme pårørende i møte på en god og saksvarende måte. Mange opplever at **kostnadene ved gravferd er høye**. Kirken utfordres derfor til å legge til rette for at det skal være mulig å gjennomføre fullgode gravferder til et lavere kostnadsnivå.

Det er ved gravferdene vi som folkekirke møter flest mennesker. Ifølge medlemsundersøkelsen har anslagsvis fire av ti vært i kirken i forbindelse med gravferd. Det er derfor viktig at disse møtepunktene blir gode. Her må liturgi og tilrettelegging, faglig arbeid, refleksjon og praksis gå hånd i hånd, og kontakten mellom kirken og aktører som har ulikt ansvar i forbindelse med gravferd, må styrkes. Det aktuelle forskningsprosjektet kan bidra til dette. Vi savner statistikk tall på **antall deltakere ved kirkelige gravferder**.

B1.4 Samisk kirkeliv

Resultatmål: Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet.

Nøkkelindikator: Antall menigheter som inkluderer samisk språk i lokal gudstjenestordning

Målet om at flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet er kommet noe videre, men det er fortsatt et mål å strekke seg etter.

Ifølge menighetenes statistikk har fem sokn gjennomført sju gudstjenester med samisk innslag. Oslo bispedømme arrangerte i samarbeid med Samisk ressursutvalg fire samiske gudstjenester i Domkirken i 2019, tre på nordsamisk og én på sørsamisk. Gudstjenesten i forbindelse med samenes nasjonaldag, 6. februar, var hovedarrangement – med kirkekaffe på Samisk Hus. Biskopen deltok i gudstjenesten og i møte med den samiske barnehagen. Også Østerås menighet markerte dagen med en gudstjeneste, der også ordfører var tilstede.

Oversettelsen av Bibelen til nordsamisk ved **Biibbal 2019** ble markert 16. november som et samarbeid mellom Bibelselskapet, Domkirken og Oslo bispedømme ved samisk ressursutvalg. For å øke mulighetene for samiske innslag i gudstjenester og andre aktuelle sammenhenger har bispedømmet kontakt med Samisk kirkeråd med tanke på gudstjenestemateriell på nord-, lule- og sørsamisk. Årsplan for 2020 skisserer som målsetting: «Gjøre sentrale liturgiske og bibelske tekster på samisk tilgjengelig for alle menigheter – til bruk blant annet i forbindelse med Samefolkets dag 6. februar».

Også i 2019 ble det arrangert én gudstjeneste på kvensk i samarbeid med Foreningen Quän Østland. Her skulle det for øvrig være aktuelt med samarbeid med andre bispedømmer i østlandsområdet.

B2 Flere søker dåp og trosopplæring/Tilby dåp og trosopplæring til alle barn, unge og voksne

B2.1 Oppslutning om dåp

Resultatmål: Oppslutningen om dåp holdes oppe.

Nøkkelindikator: Antall døyte barn

Antall barn som døytes har hatt en nominell nedgang de siste årene. Andelen døyte av medlemmer og tilhørige 1-åringer synes likevel å ha stagnert og viser en liten oppgang i 2019 fra 2018.

Fra 2018 til 2019 gikk Oslo bispedømme ned 9,2 %-poeng i antall døyte. Dette bygger på foreløpige tall, noe som betyr at tallet for 2019 sannsynligvis vil justeres når endelige tall er klare i juni og kan være noe høyere enn det rapporterte 3103. Likevel er det en hovedtendens at oppslutning om dåp har gått ned i Oslo bispedømme.

Døyte og dåpshandlinger⁷

	Døyte	Dåpshandlinger	Døyte i eget bostedssokn	Døyt i annet bostedssokn
2019	3 103	2 712	1 581	1 131
2018	3 419	2 981	1 732	1 249
2017	3 473	3 060	1 852	1 208

Ser en på differansene mellom antall døyte og dåpshandlinger, får en antallet dåp som ikke skjer i bispedømmet. Dette viser at det er ca. 400 som døytes i et annet bispedømme hvert år. Det er kun Oslo og Stavanger som har færre dåpshandlinger enn døyte. Vi antar at dette handler om at tilflyttere reiser til sitt oppvekststed for å døyte sitt (første) barn.

Tabellene angående hvilket sokn barnet er døyt i viser at det er kun 450 flere som døyper i bostedssokn enn det er som døyper i annet sokn. Sannsynligvis handler dette om at det i Oslo er korte avstander og at man ofte har tilhørighet til et annet sokn enn der man bor. I tillegg har Oslo flere kirker/kapell som grunnet arkitektur/historie/plassering er populære dåpssteder.

Andel døyte av medlemmer og tilhørige, 1-10 år⁸

	0 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år
Oslo 2019		58,50 %	58,80 %	60,60 %	62,10 %	63,40 %	65,30 %	66,80 %	65,40 %	67 %	74,60 %
Oslo 2018	40,10 %	57,80 %	60,40 %	60,60 %	62,30 %	64,50 %	66,40 %	64,70 %	66,80 %	74,20 %	69,30 %

I løpet av de siste årene, litt avhengig av årskull, har Oslo bispedømme gått ned med ca. 1 %-poeng oppslutning i året. De fem siste årene har bispedømmet målt på 1-åringer, ligget rimelig stabilt i

⁷ Kilde: Medlemsregisteret. Tabellen viser antall døyte og dåpshandlinger som er utført i bispedømmene i 2017, 2018 og 2019. Tallene for 2019 er hentet ut 10/2-19. Forventning om at de reelle dåpstallene er noe høyere på grunn av etterregistreringer – FORELØPIGE TALL

⁸ Kilde: De kirkelige registre. Andelen døyte er beregnet slik: prosent av Antall medlemmer/Summen av medlemmer og tilhørige. Tallene for tilhørende 0-åringer er, på grunn av personvernreglene, ikke lenger tilgjengelige. Andelen 1-åringer som er døyt er derfor den indikatoren vi har i år. Sammen med reelle endringer i hvor stor andel av medlemmer som døyper barna sine er det også grunn til å tro at dåp av barn som er eldre enn 1 år, forsinkelser i registrering av dåp samt sletting av tilhørighetsstatus kan bidra til at andelen døyte er høyere for eldre aldersgrupper.

dåpsprosent (mellom 60 og 57,8%). I 2019 er det en økning fra 2018 til 58,5 %. Oslo bispedømme ligger dermed nå på nesten samme nivå som i 2015.

2018 var det siste året det var mulig å sammenligne tallene på dåpsandel opp mot medlemmer og tilhørende, da de nye personvernreglene ikke lenger gir oss tilgang til antall tilhørende. Det tallet vi nå har, er sammenligning av dåp mot årskull (antall fødte). Vi har ikke noe sammenligningsgrunnlag fra tidligere år på disse tallene. Det vi kan se på sammenligning fra 2018, er at Oslo bispedømme har gått ned 2 %-poeng av døpte opp mot årskull. 28 % av barna som ble født i Oslo bispedømme i 2019 ble døpt – mot 30 % i 2018.

Totalt har Oslo 602 færre døpte i 2019 enn i 2014. Det eneste prostiet med økning målt opp mot 2014 er fortsatt Nordre Aker (selv om de har gått noe ned i år). Dette kan mest sannsynlig forklares med endret demografi: Utbygging, tilflytting og folk som bor lenger i små leiligheter. Alle andre prosti har gått noe ned. Vestre Aker er det prostiet med minst nedgang, med kun 12 fra 2018. Ellers er det en relativt jevn nedgang i de andre prostiene.

Vurderinger og tiltak

I mange år har kirken fått fødselsmeldinger fra Folkeregisteret når medlemmer i Den norske kirke har fått barn. På den måten har det vært lett for menigheten å kontakte de nybakte foreldrene og invitere til dåp, og samtidig informere om kirkens tilbud til baby- og småbarnsforeldre. Gjennom satsningen på dåp har det blitt jobbet mye med gode invitasjoner og felles maler. Dette kan vi ikke lenger benytte oss av. Fra 1. oktober 2018 kom endringen i Folkeregisterloven som gjør at ingen trossamfunn blir underrettet når medlemmer får barn. Barn som har foreldre der en eller begge er medlemmer i Den norske kirke, har til nå vært regnet som «tilhørige». Foreldrene kan ennå registrere barna sine som tilhørige hvis de ikke ønsker å døpe, men registreringen skjer ikke automatisk. Det er også usikkert hvor mange som benytter seg av denne muligheten. **I denne situasjonen utfordres menighetene til å finne andre måter å kommunisere med dåpsfamiliene på.** I Nordre Aker har menighetene gått sammen om en felles dåpsbrosjyre som spres i kirkene, på helsestasjonene, på babysang og andre steder der småbarnsforeldre ferdes. Babysang anses som et viktig sted for informasjon om dåp. På forsiden av menighetsbladet i Østenstad (Asker prosti) er det en fast annonse som minner om dåpen og inviterer til kirkens dåpsfeiring.

Det er nå vanlig i alle kirker å tilby dåp de fleste søndager. I Groruddalen prosti tilbyr menighetene dåp også på lørdager, og i Vestre Aker prosti tilbys lørdagsdåp i Sørkedalen kirke. Flere menigheter **tilbyr drop-in-dåp** på lørdager – gjerne som prostitiltak. I Domkirken ble det gjennomført drop-in-dåp på påskeaften. For noen kan forestillingen om stort og dyrt dåpselskap være et hinder for å velge dåp. Noen menigheter innbyr derfor til dåp – med selskap – gjerne knyttet til drop-in-dåp. Erfaringen er for øvrig at drop-in-dåp senker terskelen for mennesker i ulike aldre til å bli døpt. Prosten i Groruddalen mener at en satsing på barne- og ungdomsarbeid og på konfirmasjon også er en langsiktig satsing mot framtidige dåpsforeldre. Prosten i Søndre Aker peker på at kirkens generelle omdømme, og hvorvidt nye foreldre opplever kirken som viktig og aktuell – eller ikke, har større påvirkning enn rene dåpskampanjer. I Domprostiet melder noen dåpsforeldre om større trykk fra omgivelsene til å «ikke velge dåp om de ikke går i kirken hver søndag».

Oslo bispedømme har hatt dåp som satsingsområde siden 2015. Det har blant annet bidradd til stort fokus på dåp og måten menighetene kommuniserer dåp og møter dåpsfamiliene på. Det er utvekslet praksiser og utviklet ressurser. Men vi er ikke i mål. Oslo bispedømme har derfor nedfelt i årsplanen for 2020 at vi skal «Følge opp Kirkerådets satsing på dåp, herunder avklare felles dåpspraksis når det gjelder dåp utenfor ordinære gudstjenester og dele erfaringer omkring gjennomføring av dåpssamtalene». Utfra dette vil vi jobbe videre med dåpssamtalen, drop-in dåp, nettsider og informasjon på ulike arenaer for å nå målet om at oppslutning om dåp holdes oppe.

B2.2 Oppslutning om trosopplæringstiltakene

Resultatmål: Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil.

Nøkkelindikator: Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak

Oppslutningen om de ulike trosopplæringstiltakene varierer fra tiltak til tiltak. Det gjør det også i tidsrommet 2015-2019. Det synes imidlertid å være en gjennomgående stabil deltakelse for det enkelte tiltaket – med en gjennomsnittsdeltakelse for alle tiltakene sett under ett på 34 %. Det er en økning fra 2017. Det er imidlertid et stykke igjen til opprinnelig målsetting om 70 % av de døpte.

Fra 2018 til 2019 har antall totalt planlagte timer for hele bispedømmet gått ned med totalt 15 timer, men ligger ganske nært den nasjonale normen på 315 timer. Selv om antall planlagte timer har gått noe ned, er det gledelig at antall gjennomførte timer har økt fra 2018, og ligger nå på 258 timer i gjennomsnitt. Dette tyder på at planene nå er realistiske med tanke på å få gjennomført det som er planlagt. Det bør også nevnes at en del menigheter har hatt godkjent plan i kun ett til to år. Disse menighetene jobber fortsatt med å trappe opp gjennomføring av planen. På grunn av vakanser i noen menigheter har planlagte tiltak blitt avlyst slik at antall gjennomførte timer kunne vært enda høyere sett opp mot planlagte timer.

Gjennomsnittlig deltakelse ved utvalgte trosopplæringstilbud og andel deltakere av målgruppen⁹

	2019			2018			2017			2016			2015		
	Antall døpte	Delta kere	%	Antall døpte	Delta kere	%	Antall døpte	Delta kere	%	Antall døpte	Delta kere	%	Antall døpte	Delta kere	%
Dåpssamtale	2978	2908	98	3405	3252	96	3372	3463	103	2159	2136	99	1803	1598	89
4-årsbok	2935	789	27	3346	842	25	3366	919	27	1987	671	34	1269	406	32
Breddetil tak rettett mot 6 år	2800	454	16	3236	531	16	3622	549	15	1998	405	20	1385	277	20
Tårnagen thelg	5134	758	15	5386	718	13	5136	770	15	3230	567	18	1890	289	15
LysVåken	4899	652	13	6036	787	13	6577	826	13	3082	488	16	2047	329	16
Konfirmasjon	4001	2854	71	3955	2892	73	3822	2850	75	1969	1541	78	1295	973	75
Etter Konfirmasjon	4051	616	15	3894	730	19	6258	1021	16	2777	597	21	1817	495	27
TOTALT	26798	9031	34	29258	9752	33	32304	10252	32	17202	6405	37	11506	4367	37,9

⁹ Kilde: Planverktøy for trosopplæring.

Tabellen gir en oversikt over oppslutningen fra 2015 til 2019 om de utvalgte tiltakene det måles på i trosopplæringsreformen i sokn som har fått godkjent plan. Dette er nå alle i Oslo bispedømme. Først i 2017 var alle menighetene med i statistikken (selv om ikke alle menighetene hadde fått godkjent plan). Derfor har tallene på «Døpte i målgruppen» økt hvert år 2015-2017. Fra og med årsrapportering for 2018 har vi det samme tallgrunnlaget fra år til år og kan se lengre linjer i oppslutningen i de enkelte sokn. Da vil årskullet det måles på, for eksempel når det gjelder fireårsbok, finnes igjen to år senere i seksårstiltak. Da kan vi si noe om oppslutning fra samme årskull over tid. Det er likevel en utfordring at flere tiltak er for flere årskull, hovedsakelig «Tårnagent», «LysVåken» og «Etter konfirmasjon», samt at menighetene endrer på dette fra år til år. Dermed er grunnlagstallene på disse tiltakene heller ikke helt sammenlignbare fra år til år. Med i alle menigheter i gjennomføringsfase vil forhåpentligvis deltakeroppslutningen øke, da alle kan ha fullt fokus på promotering, gjennomføring og videreutvikling.

For 2019 ser vi at flere av tallene for «antall døpte» har gått ned. Vi kan imidlertid ikke si noe sikkert om utviklingen før vi har flere år med samme grunnlagstall å sammenligne med. Noe skyldes også naturlige variasjoner i årskullene og flytting. Det er viktig å holde oppe at det i mange av tiltakene kun er marginale forskjeller.

Etter avtale med Kirkerådet er ikke Døveprostiet en del av statistikken (de har ikke eget medlemsregister), men de vil fortsatt rapportere på sine deltakere og arbeidet for å nå bredden av sin målgruppe.

Dåpssamtale. Her hentes tallet på antall døpte fra medlemsregisteret, slik at dåpssamtalene telles opp mot dette tallet. I utgangspunktet skal alle ha dåpssamtale i soknet der en er bosatt. Ut fra kjennskap til menighetene vet vi at noen har dåpssamtale både i bostedssoknet og der dåpen gjennomføres. Noen har også kun samtalen der dåpen finner sted. De undervisningsansatte melder fortsatt at det er utfordrende en del steder å få inn tall på antall dåpssamtaler fra prestene, slik at det er noe usikkerhet knyttet til rapporteringen på dette tiltaket. Utviklingen viser at prosentoppslutningen har variert hvert år siden 2014, men at det reelt sett ligger på ca. 100 %.

Fireårsbok har gått opp med 2 %-poeng fra 2018 (25%) til 2019 (27%). Oppslutningsprosenten på 27 er da den samme som i 2017. Antall døpte i målgruppen har gått ned med 511 barn, og deltakere har gått ned 53 barn. At prosenten holdes oppe, viser at tiltaket har eksistert lenge og er godt etablert i menighetene. På landsbasis er oppslutningen 40 %, mens i bispedømmene rundt Oslofjorden (Tunsberg, Borg og Oslo) har alle en lavere oppslutning på rundt 29 %.

Breddetiltak rettet mot 6-åringer har 16 % oppslutning, det samme som i 2018. Antall døpte i målgruppen har også i år gått ned. Fra 2017-2018 var det en nedgang på 10 %-poeng og fra 2018 til 2019 har den gått ytterligere ned med 13 %-poeng. Den nominelle nedgangen i antall døpte sammenlignet med 2018 er på 436, mens antall deltakere kun har sunket med 77. Til tross for en relativt stor nedgang i målgruppen fra 2017, er det fint å konstatere at oppslutningen om dette tiltaket holder seg relativt stabilt, slik det ble antydnet i årsmelding 2018. Det tyder altså på at flere menigheter de siste årene har jobbet med å videreutvikle tiltak for målgruppen og sett på tidspunkt for gjennomføring. Flere menigheter leter fortsatt etter gode måter å treffe målgruppen på og vil arbeide videre med dette.

Tårnagenthelg har gått opp med to prosentpoeng fra 2018 og ligger nå på 2017-nivå med oppslutning på 15 %. Årskullet er også likt som 2017. Ser vi på 2018 som hadde flere døde i målgruppen, er det gledelig at antall deltakere på tiltaket har økt i 2019 til tross for færre døde. Det er veldig stor variasjon i den prosentvise oppslutningen fra sokn til sokn - fra 3,9 % til 63 %. Det er da viktig å være oppmerksom på at prosentoppslutningen ikke sier alt. Eksempelvis vil et stort sokn som Ris med over 200 i målgruppen og som hadde over 50 deltakere få en oppslutning på 25 %. Mange menigheter tilbyr også dette tiltaket for flere årskull. Dette fører til at grunnlagstallet er mye høyere enn for eksempel ved fireårsbok. Ved å ha flere sokn invitert, noe 2/3 har på Tårnagent, blir oppslutningen i prosent lavere.

LysVåken har hatt 13 % oppslutning siden 2017. Målgruppen i 2019 er mer enn 1100 færre enn i 2018, og deltakerantallet er tilsvarende lavere. Variasjonen i oppslutning på dette tiltaket er svært stor, fra 1,3 % til nesten 82 %. Hovedårsaken til at noen menigheter får veldig lav oppslutning er at tiltaket tilbys to eller tre årskull. I Oslo bispedømme har 16 menigheter bare 11-årskullet som målgruppe, 21 har to årskull, mens 13 har for 3 årskull.

Forskning på reformen har vist at der det er mellom 50 og 120 i årskullet, er det lettere å nå bredden av de døde. Vi ser at en del sokn nå tilbyr dette tiltaket til opp mot 300 deltakere når de inviterer to årskull. Dette har de blitt utfordret på å endre. Menighetene melder at de har behov for å tilby dette tiltaket for flere årskull i en oppstartsfasen. Vi ser nå at flere er i ferd med å endre på dette i forbindelse med revidering av trosopplæringsplanene.

Konfirmasjon. Som man vil se, er tallene og prosenten på tiltaket «konfirmasjon» i trosopplæringsreformen ikke helt det samme som i tabellene under avsnittet om konfirmasjon (jf. pkt. B2.3). Det skyldes at det rapporteres ulikt i de to systemene. Trosopplæringsstallene gir en oppslutning på 71 %, mens SSB gir 70 %. I antall deltakere skiller det kun 29 i hele bispedømmet. Alle menigheter må legge ved en egen Plan for konfirmasjonstiden i menighetens plan for trosopplæring. Dette styrker fokuset på innholdet i konfirmasjonstiden. Vi har ligget stabilt på 2850 eller over på antall konfirmerte fra 2017. I alle prosti er det noen menigheter med høy og noen med lav oppslutning - med unntak av Asker prosti som har hatt jevnt høy oppslutning i alle menigheter. Menigheter som har en stor målgruppe (over 100) har alle i hovedsak høy oppslutning sammenlignet med de menighetene som har mindre årskull.

Etter konfirmasjon. Fram til 2017 ble dette tiltaket målt i aldersgruppen 16-18 år. Fra 2018 tar Kirkerådet ut et tiltak fra hvert sokn i grunnlagstallene. Mange menigheter har også andre tiltak rettet mot aldersgruppen 16-18 år, men disse tallene kommer ikke fram i rapporten. Her er det stor variasjon i oppslutningen, og utfordringen er fortsatt at denne målgruppen er vanskeligst å nå. Dette jobbes det med i hele rettssubjektet.

I grunnlagstallet for 2019 er det hentet ut tall fra 27 menigheter som har målgruppe 16 år, og 13 menigheter som har målgruppe 15 år. For tre menigheter er det hentet ut tiltak med målgruppe med flere årskull. Stort sett er alle tiltak for 16-åringene en form for lederkurs, mens alle som har tiltak for 15 år har en form for konfirmantreunion.

Gjennomførte tiltak og veien videre

De menighetene som kom inn i reformen i 2008/09 (Nordre Aker, Østre Aker og Asker prostier), samt Oslo domprosti (2011) og de gamle «prosjekt-menighetene» fra Vestre Aker prosti er i gang med revidering av de vedtatte lokale trosopplæringsplanene.

Dette arbeidet ble fulgt opp gjennom 2019 med samlinger og samtaler. To av menighetene fikk godkjent plan i løpet av høsten, mens de fleste tar sikte på å få ny godkjent plan i 2020. De menighetene som fikk godkjent planen først høsten 2018, hadde fra 2019 fullt fokus på å gjennomføre og videreutvikle alle tiltak, samt arbeide med å rekruttere deltakere. Dette vil de fortsette med i 2020.

I løpet av 2019 har rådgiverne for trosopplæring hatt jevnlig kontakt med alle de undervisningsansatte i menighetene. Foruten de årlige kontaktpersonsamtalene (februar-april) med alle menigheter, har det vært mange oppstarts samtaler med nyansatte, besøk til menighetsråd og staber, samt mye enkeltsupport på telefon og epost.

Døvekirken har i 2019 fått godkjent planer for alle menighetene. Disse inneholder de 10 tiltakene menighetene i 2017 ble enige om at alle skulle ha i sine planer. Dette vil være med på å ensrette materiellutvikling og sannsynligvis legge til rette for at flere tiltak blir gjennomført. I tillegg har noen av menighetene egne lokale tiltak.

B2.3 Oppslutning om konfirmasjon

Resultatmål: Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe.

Nøkkelindikator: Konfirmerte av døpte 15-åringer

Målet om at oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe, er ikke nådd i 2019 - med en nedgang på ca. 2 %-poeng. Den nominelle nedgang er svært liten, 45 konfirmanter for hele bispedømmet i SSB-tallene og 9 konfirmanter hvis vi leser tallet fra trosopplæringsverktøyet.

Antall konfirmanter i Oslo bispedømme etter prosti¹⁰

Antall konfirmanter i Oslo bispedømme

	Asker	Bærum	Domprosti	Søndre A	Groruddalen	Nordre A	Vestre A	TOTALT
2019	434	743	134	522	223	36	726	2818
2018	427	758	153	543	214	60	708	2863
2017	386	802	121	525	215	56	720	2825
2016	415	717	147	592	248	56	748	2 923
2015	436	810	134	619	270	66	746	3081
2014	442	904	183	609	297	68	707	3210
2013	314	805	132	604	313	56	706	2930
2012	302	883	165	557	310	36	716	2969
Endring 2018-2019	7	-15	-19	-21	9	-24	18	-45
2012-2019	132	-140	-31	-35	-87	0	10	-151

¹⁰ Kilde: SSB og medlemsregisteret. Utregnet med å dividere antallet konfirmasjoner utført i bispedømmene i 2019, dividert på antallet medlemmer som er 15 år ved nyttår. – Foreløpige tall

Konfirmanter i prosent av medlemmer 15 år (uten tilhørige)¹¹

Konfirmanter i prosent av medlemmer 15 år (uten tilhørige)															
	2015			2016			2017			2018			2019		
	konfirm	medlem	%	konfirm	medlem	%	konfirm	medlem	%	konfirmerte	medlem	%	Konfirmerte	Medlem	%
Asker	436	547	80 %	415	516	80 %	386	527	73,20 %	427	518	82,40 %	434	566	76,7
Bærum	810	1030	79 %	717	1012	71 %	802	1037	77,33 %	758	1051	72,10 %	743	1059	69,3
Domprosti	134	204	66 %	147	196	75 %	121	214	56,50 %	153	228	67,10 %	134	233	57,5
Vestre A	746	884	84 %	748	871	86 %	720	883	81,50 %	708	884	80 %	726	948	76,6
Nordre A	66	123	54 %	56	102	55 %	56	98	57 %	60	131	45,80 %	36	113	31,8
Groruddalen	270	421	64 %	248	405	61 %	215	362	59,30 %	214	378	56,60 %	223	364	61,3
Søndre A	619	694	89 %	592	725	74 %	525	703	74,70 %	543	759	71,50 %	522	718	72,2
Totalt	3081	3903	74 %	2923	3827	72 %	2825	3824	73,84 %	2863	3949	72,40 %	2818	4001	70 %

Statistikken på trosopplæringstiltakene gir andre tall enn SSB. Det skyldes at det rapporteres ulikt i de to systemene. Trosopplæringstallene gir en oppslutning på 71 prosent, mens SSB gir 70. I antall deltakere skiller det kun 29 mellom de to statistikkene for hele bispedømmet.

Vurderinger og tiltak

Antall konfirmanter varierer fra år til år i takt med årskullet og andelen som er medlemmer i Den norske kirke. Antall unge som lar seg konfirmere, har holdt seg forholdsvis stabilt de siste ni årene, og **sju av ti 15-åringer** som er medlemmer av kirken, lar seg konfirmere i bispedømmet sett under ett. Tallene fra SSB sier at det var 2818 konfirmanter, mens tallene fra trosopplæringsverktøyet sier 2854. SSB-tallet vil sannsynligvis øke når tallene oppdateres, slik at vi sannsynligvis vil lande på ca. samme antall og prosent som i 2018. Målgruppen for 2019 er høyere enn de fem foregående årene. Høyest andel har, som i 2018, Asker prosti med 76,7 % oppslutning, etterfulgt av Vestre Aker prosti med 76,6 %. Begge prostiene har en nedgang fra 2018 på ca. 4 %-poeng, selv om de nominelt har økt. Nordre Aker prosti skårer lavest med 31,8 %. I 2019 er det kun 113 medlemmer mot 131 i 2018, noe som viser at hver enkelt menighet har såpass små kull at det er utfordrende å få oppslutning. I Oslo bispedømme ser vi for 2019 at menigheter med større medlemskull har en større oppslutning enn menigheter med små årskull når det gjelder konfirmasjon. (Eksempelvis Fornebulandet med 108 %, Jar med 83 % og Ris med 92 %). Nordre Aker har i flere år hatt lavest prosentoppslutning. I tillegg har noen av menighetene i prostiet hatt vårkonfirmasjon, det vil si at de ikke har sommerleir. Erfaringer tilsier at der en har sommerleir, blir det flere konfirmanter, samt at det er lettere å rekruttere til videre ungdomsarbeid. Ansatte fra alle menighetene jobber nå med å utvikle et felles konfirmantopplegg for hele prostiet fra 2021. Groruddalen derimot har i år en økning på ca. 5 %-poeng etter å ha sunket hvert år siden 2014. Dette er en gledelig utvikling. Fra trosopplæringsverktøyet sammenlignet på menighetsnivå ser vi at alle prosti har menigheter med høy og med lav prosentoppslutning, med unntak av Asker der menighetene har jevnt høye prosenter.

Konfirmantarbeidet er høyt prioritert i alle menighetene i bispedømmet. Prostene rapporterer om gode konfirmantopplegg. Mange menigheter har leir som en viktig del av opplegget, og snart har nesten alle høstkonfirmasjon. I arbeidet med stadig fornyelse av trosopplæringsplanene, herunder revidering av gamle og godkjenning av nye planer, legger alle menigheter inn en egen plan for

¹¹ Tabellen har visse forbehold ved seg, og er utregnet ved å se på antall konfirmerte i hht. til innrapportering fra SSB sett opp imot det totale antallet 15 åringer som er medlemmer. Barn som er døpt, men som senere er meldt ut vil derfor ikke være inkludert i ligningen. Barn som først blir medlemmer ved konfirmasjon, enten fra tilhørigstatus eller fra eksternt vil også tilsløre resultatet noe.

konfirmasjonstiden som beskriver innholdet på en detaljert måte. Mange velger dåp og konfirmasjon selv om de ikke er døpt som barn. En stor andel av konfirmantene fortsetter i lederutviklingsopplegg og som ledere etter konfirmasjon.

Det er viktig at konfirmasjon er et tilbud til alle som ønsker det, **uavhengig av funksjonsevne**. Integreringspresten ved bispedømmekontoret bistår menigheter som har konfirmanter med spesielle behov – både med tanke på konfirmasjonstiden og konfirmasjonsdagen. Her går ofte flere menigheter sammen om å gi et godt tilbud. Bispedømmet satset også i 2019 på informasjon blant annet gjennom den årlige konfirmantbrosjyren. I 2019 arrangerte Oslo bispedømme for tredje gang **Kick-off for fasteaksjonen** i samarbeid med Kirkens Nødhjelp i Domkirken. Dette gjentas også i 2020. Det deltok ca. 2400 konfirmanter på disse samlingene. Over 80 % av menighetene svarer at dette vil de være med på også i 2020.

B3 Kunst og kulturuttrykk er en del av kirkelivet/Gi kunst og kultur rom i kirkene våre

B3.1 Deltakere på konserter og kulturarrangement

Resultatmål: Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangement.

Nøkkellindikator: Antall deltakere på konserter/kulturarrangement i kirkene

Målet om vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangement har en god utvikling og er delvis nådd.

Antallet konserter- og andre kulturarrangementer i kirkene økte med 9,5 %-poeng fra 2018 til 2019 (fra 1543 til 1689). Samtidig har antall deltakere ved konserter- og andre kulturarrangementer i kirkene i 2019 gått ned med 4,9 %-poeng sammenlignet med 2018. Totalt samlet disse tiltakene 234.860 deltakere fordelt på konserter i kirkene i regi av menighetene (56 795), konserter i regi av andre (132 393), andre kulturuttrykk i regi av menighetene (24 684) og andre kulturuttrykk i regi av andre (20 988). Årsaken til reduksjonen av antall deltakere kan skyldes naturlige svingninger, da antall deltakere i 2018 økte med hele 15 %-poeng sammenlignet med 2017. I for eksempel Søndre Aker prosti økte antall deltakere ved konserter og kulturarrangement fra 24 000 i 2018 til 30 000 i 2019. I 2019 hadde Grønland kirke 25 kulturtilbud i forbindelse med sitt 150-årsjubileum.

Vurderinger og tiltak

Variert kunst- og kultursatsing er gjennomgående viktig i prostiene, med konserter, forestillinger og kunstutstillinger, og hvor **bruken av profesjonelle kunstnere i gudstjeneste- og menighetsliv** er en viktig komponent. **Samarbeid med sentrale kulturinstitusjoner** er her viktig og vil fortsette. Det gjelder blant annet **KULT – Senter for kunst, kultur og kirke** og **Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival**. **Kommunikasjonsplattformen Påske og Pasjon** som omfatter produksjoner fra avantgarde til tradisjon, bidrar til møtesteder mellom kunsten og det religiøse rommet, og er en viktig del av kunst- og kulturarbeidet i bispedømmet. Påske og Pasjon ble gjennomført for niende gang i 2019 – og **videreføres i 2020**. I mange lokalmiljø er det **kirkene som har de største lokalene** som kan samle flest mennesker. Dette gir mange muligheter for strategisk tenkning, samtidig som det bidrar både til omdømmebygging, nettverksbygging og inntekter.

Et resultat av vedtakene knyttet til **Kirkebruksplan for Oslo** er oppstart 1. januar 2020 av et treårig prosjekt i Sofienberg kirke for klassisk basert musikk. Prosjektet ledes av Kirkelig fellesråd i Oslo i nært samarbeid med Oslo Domkirke og med bistand fra kulturrådgiveren i Oslo bispedømme.

Den gode utviklingen på kunst- og kulturfeltet er i tråd med bispedømmets strategiplan som sier følgende: «Kunst og kultur har alltid vært en integrert del av kirkens uttrykk. Vi vil at kirkene og alle kirkens bygg skal være kulturarenaer med kulturuttrykk som åpner, inviterer og gir anledning til å utdype og utvikle kristen tro og nærme seg kirkens fellesskap. Kunst utvider vår forestillingsverden og åpner for nye tanker. Kunst kan knytte sammen livserfaring og tro».

Pilegrimsarbeid

Roger Jensen som er daglig leder av Regionalt pilegrimssenter Oslo, er også ansatt i 10 % som **pilegrimsprest**. Pilegrimsarbeidet i regionen kan fremvise en årlig vekst på i snitt 15-20 %-poeng. Veksten i 2019 var på 18 %-poeng i antall utsendte langvandrere, dvs at 618 pilegrimer ble sendt ut av Pilegrimssenter Oslo på langvandring mot Trondheim. Av disse valgte omlag 70-80 % å motta pilegrimsvelsignelse. **Pilegrimsvandringene** som del av Den kulturelle skolesekken i Bærum og Oslo og som del av menigheters konfirmantarbeid, videreføres.

B3.2 Åpne kirker

Resultatmål: Flere åpne kirker.

Nøkkelindikator: Antall åpne kirker

Det er mange som har besøkt de åpne torgkirkene på dag-, kvelds- og nattestid. Mange frivillige bidrar. I statistikken er det registrert færre dager med åpen kirke i 2019 enn i 2018. Det gir ikke et entydig bilde av hvor mange kirker som er åpne på dag- og kveldstid. Arbeidet for flere åpne kirker vil bli fulgt opp.

Ifølge statistikken er 53 av bispedømmets kirker definert som åpne. Tallene viser en nedgang i antall dager med åpne kirker fra 4275 dager i 2018 til 3868 dager i 2019. Statistikken sier ikke noe om hvordan disse kirkene er åpne. Utfra rapporter fra prostiene er de fleste kirkene som huser menighetskontor, åpne på dagtid i kontortiden og ellers i tilknytning til arrangement. Utover dette holder flere kirker åpent på dag- og kveldstid. Ikke minst gjelder det kirker som ligger ut mot torg, for eksempel Sagene, Paulus og Domkirken. **Sagene kirke** hadde 15 664 besøkende på 203 dager i 2019. I **Paulus kirke** passerte antall besøkende 12 350 ved utgangen av året. **Domkirken** har lang tradisjon for å holde åpent både på dag- og nattestid. 54 312 besøkte Nattåpen domkirke fredager i 2019. I snitt er det over 1 000 innom hver fredag ettermiddag, kveld og natt. Besøkende de andre dagene kommer i tillegg. Det er ansatt egen **samtaleprest**, og mange benytter seg av dette samtaletilbudet. Det viser behovet for denne tjenesten videre. I **Skøyen kirke** bidrar kafédrift til at kirken blir et dagåpent møtested i lokalsamfunnet. Noen kirker, slik som **Holmlia kirke**, har tilbudt overnatting i kirken for bostedsløse som har behov for nattely.

Flere av prostene poengterer at noe av utfordringen med å holde kirker åpne, er tilgang på frivillige som kan ta ansvar for nødvendig tilstedeværelse og vakthold. I de etablerte åpne kirkene gjøres det et godt arbeid på feltet.

Oslo bispedømme har som mål å satse videre på flere åpne kirker, jf. Årsplan for 2020: «Utrede alternative modeller for åpne kirker og rekruttere og gjennomføre opplæring av frivillige medarbeidere. I løpet av året skal det være startet nye pilotprosjekt».

B4 Kirken engasjerer seg i samfunnet/Ta økt samfunnsansvar

B4.1 Diakoni og diakonal betjening

Resultatmål: Flere menigheter med diakonal betjening.

Nøkkelindikator: Andel menigheter med diakonal betjening

Flere menigheter har fått diakonal betjening, og arbeid er i gang for å øke andelen ytterligere. Det er gjort mye – men det gjenstår arbeid – for å imøtekomme behov hos ulike aldersgrupper med ulike utfordringer.

41 sokn, dvs 77,4 % har registrert diakonal betjening per 31.12.19 – mot 39 sokn, dvs 73,6 % i 2018. Det er en framgang på 3,8 %-poeng. I Groruddalen prosti har alle sokn diakonal betjening, mens Bærum, Asker og Nordre Aker er tett på. Lavest er dekningen i Vestre Aker med diakonal betjening i halvparten av soknene.

Diakonal betjening handler naturligvis om mer enn diakonstillinger. **Menighetsprestene** i Oslo bispedømme betjener et økende antall innbyggere i et diakonalt arbeid, der inkludering og bekjempelse av utenforskap står sentralt. I tillegg gjenspeiles vårt diakonale oppdrag i gudstjenestefeiring og i ulike typer tiltak. Det er en utfordring at menighetsråd og fellesråd sliter med **finansiering av diakon-/diakonimedarbeiderstillinger** i en tid med stadig større behov for diakonal satsing. Vi erfarer for eksempel at store menigheter som lenge har finansiert sine egne diakonstillinger ser seg nødt til å redusere eller ikke videreføre stillingene av økonomiske årsaker. Dette utfordrer modellen med samfinansiering.

Oslo kommune bevilget tre millioner for 2019 til **diakonal satsing – med vekt på Groruddalen**. Dette har resultert i etablering av prosjekt 13-20, etter modell fra Bærum. Tilskudd til nye diakonstillinger ga mulighet til å kartlegge behov i prostiene, og **nye diakonstillinger** kom raskt på plass i Heggedal og Asker menigheter. Stillingene i Sinsen og Hasle ble i løpet av året utvidet og blant annet rettet inn mot diakonalt nybrottsarbeid i Hovinbyen. En diakon leder arbeidet med etablering av nettverket «Framtiden bor hos oss». Det arbeides med å få på plass samfinansiering av gatediakon i hel stilling. Arbeidet med profil og plassering av nye diakonstillinger i bispedømmet fortsetter i 2020.

Ungdom

Flere prosti melder om utfordringer med barnefattigdom og økende behov for tilbud til ungdom som sliter. I Bærum fortsetter det forebyggende **samtaletilbudet «13-20»** i Sandvika sentrum. Det teller nå fire kommunalt finansierte ungdomsdiakoner. I Groruddalen har Kirkelig fellesråd i Oslo tilsatt to diakoner i prosjekt 13-20. I Groruddalen, på Grønland og i deler av Søndre Aker prosti er det økning i voldsbruk og kriminalitet blant ungdom og negative vurderinger av egen framtid. Her kan lokalmenigheten spille en viktig rolle i forebygging. På Holmlia og på Grønland er kirken en viktig stemme i en rekke sosiale/diakonale tiltak, for eksempel gjennom KFUK-KFUM Forandringshuset. Gateprestens arbeid blant ungdom i Oslo sentrum er nærmere beskrevet under punkt B5.4.

Møtesteder og kontaktskapende arbeid

Gamlebyen og Grønland menighet stiller opp i forbindelse med **matutdeling på det tilstøtende Fattighuset**. Nordre Aker prosti med sin folketetthet og mange små leiligheter, ser det som viktig å skape **gratis/billige arenaer og møtesteder i nærmiljøet** for ulike aldre. Mange diakoner møter småbarnsforeldre gjennom **babysang**. Noen har også utviklet et tilbud om «**generasjonssang**», der de legger babysang til sykehjem – til stor oppmuntring for beboerne der.

I de mange nye utbyggingsområdene er det behov for «**utegående**» og **kontaktskapende kirkelig tjeneste**, blant annet er en prestestilling avsatt til dette i det nye utbyggingsområdet Hovinbyen. Vi har også sett at en menighet på én kant av byen kan **bidra økonomisk til diakonalt arbeid** på en annen kant. Et eksempel på dette er Uranienborg menighets økonomiske bidrag til diakonalt arbeid i Gamlebyen og Grønland menighet. **Dette er en modell som kanskje kunne videreutvikles**. Flere steder er det store utfordringer knyttet til fattigdom/rus, fattige tilreisende og papirløse flyktninger – og behov for steder å overnatte. I Holmlia åpnet de kirken for overnatting noen uker rundt jul. I Gamle Oslo er fattigdom og rus synlig – ikke minst i forbindelse med gravferder. Prostene peker på **ensomhet – ikke minst blant eldre** – som en stadig større utfordring. Det er derfor fortsatt behov for diakonale tilbud som retter seg mot denne aldersgruppen, noe også menighetene gjennomgående prioriterer. Jar menighet (Bærum) har informert om samtaletilbud med prest og diakon i menighetsblad, på nett og Facebook. I 2019 ble det ansatt en **sykehjemsdiakon** finansiert av Bærum kommune, og kommunen har i 2020 bevilget midler til ytterligere en sykehjemsdiakon. I Nordberg menighet er en **seniordiakon** på plass.

Vurderinger

Det gjøres et betydelig diakonalt arbeid i alle menigheter og prostier - med høy bevissthet om at diakoni hører til kjernen av kirkens vesen. Dette blir også understreket på alle biskopens visitaser. Selv om både ansatte og frivillige yter en betydelig innsats, er diakonen viktig som pådriver og koordinator. Samtidig ser menighetene verdien av å dele erfaringer og arbeidsmetoder. Noen større diakonale tiltak vil dessuten tjene **på samarbeid og et større nedslagsfelt**. Dette er noe vi sammen med fellestrådene arbeider med å skape bedre rammer for.

For 2020 er det et mål å utvikle og styrke **samarbeidet med andre aktører, f. eks. bydeler, kommuner helse- og omsorgstjenesten og diakonale organisasjoner**, blant annet for å motvirke utenforskap, forebygge og imøtekomme utfordringer og å skape gode møteplasser..

Prestetjenesten ved sykehjem

I Oslo bispedømme er det i dag 66 sykehjem.¹² **Helse- og omsorgsdepartementet** har slått fast at «alle som er avhengig av kommunal helse- og omsorgstjeneste skal få tilrettelegging og bistand for å kunne utøve sin tro og sitt livssyn» (Rundskriv I-6/2009).

Oslo bispedømmeråd mener at denne rettigheten best vil bli ivaretatt ved at sykehjemmene har egen sykehjemsprest med den nødvendige videreutdanning til å kunne møte både beboere, pasienter, pårørende og helsefaglig personell på en god og sakssvarende måte.

Det er kommunen som har ansvar for å finansiere et slikt tilbud. Asker og Bærum kommuner har gitt midler til de kirkelige fellestråd (1 stilling i hver kommune) for å ivareta dette ansvaret. **Oslo kommune** overfører midler til bispedømmerådet som så har tilsatt sykehjemsprester i enkelte sykehjem etter en nærmere prioriteringsliste. I dag er det 17 sykehjem som har prest finansiert av

¹² Jf oversikt på nettsidene til de tre kommunene.

kommunen gjennom bispedømmerådet. Da denne ordningen startet, var rammen tilstrekkelig til å finansiere 8,75 årsverk, mens overføringene i 2019 dekker ca. 6,25 årsverk. I tillegg har enkelte private sykehjem finansiert egen prest.

Bispedømmerådet mener at antall sykehjemsprester er for lite og at kommunene bør øke sine bevilgninger til en tjeneste som både ivaretar beboeres og pårørendes rettigheter, men som også styrker det faglige arbeid på sykehjemmene.

I 2019 hadde sykehjemsprestene **ansatt av bispedømmerådet 3 039 enkeltsamtaler med pasienter/beboere og 313 samtaler med pårørende**. I tillegg hadde **prestene 68 samtaler av mer sjelesørgerisk karakter med ansatte på sykehjem**. Det ble feiret **151 gudstjenester og holdt 409 andakter med til sammen 12 137 deltakere**. Prestene var også tilstede ved **217 soknebud/deltagelse ved livets slutt**.

Sykehjemsprestene er også en faglig ressurs på sykehjemmene, og i 2019 hadde prestene **326 ulike faglige samlinger og møter med personalet på sykehjem**. I tillegg arrangerte prestene **212 ulike samlinger for beboere og andre**.

Sykehjemsprestene i Oslo møtes med jevne mellomrom til faglige samlinger og biskopen har delegert til prostens i Søndre Aker prosti å ha et samlet ansvar for denne tjenesten.

Grønne menigheter

OBDRs resultatmål: Fremme forståelse for nødvendigheten av et «grønt skifte» i samfunnet og i enkeltmenneskers liv. Øke antall grønne menigheter fra 39 til 45 (perioden 2019-2021).

Antall grønne menigheter i bispedømmet har økt i 2019. Det arbeides videre for å nå målet om at alle menighetene skal være grønne innen 2021.

I 2019 ble fem nye menigheter grønne. Det betyr at til sammen 43 av 60 menigheter er registrert grønne (inkl. sju menigheter i Døvekirken). Estrid Hessellund fortsatte som seniorvolontør i 10 % stilling i 2019 og bidrar til stadig flere grønne menigheter, samtidig som hun inspirerer dem som alt er med.

De mest populære tiltaket blant Grønne menigheter er å markere **Skaperverkets dag** og ta opp miljøtema i andre **gudstjenester**, tett fulgt av deltakelse i **Kirkens Nødhjelps fasteaksjon** samt **kildesortering** av avfall. Stadig flere menigheter arrangerer også **byttemarkeder** og «**grønne**» **aktivitetsdager** der bærekraft har fokus mm.

Ungdomsrådet deler hvert år ut en **Grønn pris** til et særlig flott tiltak eller en aktiv menighet. Den forseggjorte Klosterhagen ved Ila kirke fikk prisen i 2019. Med stor innsats fra ansatte og mange frivillige, høster menigheten blomster, bær og grønt som blir benyttet ved nabolagsmiddager og andre fellesskapsmåltid. Hagen er økologisk, og blomstene humlevennlige og velduftende. Hagen fikk også Oslo kommunes hagepris i 2019.

På den årlige **Grønn Inspirasjonssamling** var biskop Kari Veiteberg hovedinnleder i 2019 med temaet «Fra grå til grønn». Vi var partner i **Oslo Europeisk Miljøhovedstad** og gjennom dette fikk vi markedsført flere grønne kirkelige arrangementer, og deltok på flere arrangementer i regi av Miljøhovedstaden. I årsplanen for 2020 er det en målsetting å arbeide «med FNs bærekraftsmål sammen med diakonale organisasjoner og andre aktører. Alle menigheter i Oslo bispedømme er «grønne menigheter» innen 2021».

B4.2 Fellesskap for nye i Norge

Resultatmål: Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge.

Antall menigheter med tilbud ifm integreringsarbeid

Målet om at flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge er under god utvikling, særlig i områder av bispedømmet med størst innvandrerbefolkning. Eksempel på dette er «Fremtiden bor hos oss» i Groruddalen og Søndre Nordstrand. Mer arbeid gjenstår.

Oslo er i forkant sammenlignet med landet for øvrig når det gjelder utvikling av religiøst og kulturelt mangfold. Dette får store konsekvenser for hvordan vi tenker kirke i byen, og hvordan det legges til rette for menighetsliv, dialog og sameksistens.

I Oslo kommune er det registrert om lag 57 260 medlemmer i tilskuddsberettigede kristne trossamfunn utenfor Den norske kirke¹³. I tillegg kommer kristne grupperinger som ikke er registrert. Mange av disse tilhører såkalte «migrantmenigheter». «Migrantmenigheter» forstås som egne menigheter som er etablert av migranter som av ulike årsaker har kommet til Norge¹⁴. Her er språk, kultur og teologisk ståsted og praksis gjennomgående svært forskjellig fra det en finner i Den norske kirke. Mange av «migrantmenighetene» leier lokaler i kirkene, i Groruddalen prosti gjelder dette f.eks. i fire av fem sokn. Utover dette satses det ulikt i prostiene på kontakt og praktisk samarbeid. Andre pinsedag har det i flere år vært arrangert felleskirkelig økumenisk gudstjeneste/festival for bispedømmet. Noen prostier har hatt egne fellessamlinger. Noen menigheter i Søndre Nordstrand har hyppige felleskirkelige gudstjenester og samarbeider godt med andre kirkesamfunn, og menighetene oppfordres til å ha jevnlig fellesgudstjenester med menigheter som leier i kirkene.

I Groruddalen prosti er det ansatt **migrantprest** (100 %) og en prest med 50 % arbeidstid rettet mot migrantsatsing. I Fossum kirke arrangeres annenhver uke **Sammen-gudstjenester** som er utarbeidet i samarbeid med to andre menigheter og gjennomføres sammen med disse.

Prosten i Groruddalen skriver: «Vi har en utfordring knyttet til det å videreutvikle diapraksisen i prostiet. Av og til oppleves det som mer innviklet å ha et nært samarbeid med det økumeniske kristne fellesskapet enn med det flerreligiøse dialogarbeidet. En forutsetning for et samarbeid mellom ulike kirkesamfunn er at man respekterer hverandre og hverandres teologiske og kulturelle forståelse. I og med etableringen av Fremtiden bor hos oss i prostiet, er det blitt tydeligere at de ulike tilnærmingene til minoriteter, avslører også de ulike synene på vår rolle som kirke i møte med innvandrerbefolkningen. På dette feltet kreves det en stor opprydding og tydeliggjøring.»

Videre skriver prosten at det må være en målsetting å utgjøre en forskjell i de ulike lokalmiljøene, utvikle kunnskap om andres trosuttrykk og tradisjoner, for dermed bidra til å skape arenaer som fremmer respekt og samhandling og bygger bro der det er usikkerhet og utrygghet.

Det var et mål for 2019 å øke antall økumeniske gudstjenester i bispedømmet. Dette arbeidet er i gang og vil utvikles videre. Biskopen samler årlig ledere for «migrantmenighetene» til samtale – noe som også er etterspurt.

¹³ Tall fra SSB, oppdatert i desember 2019.

¹⁴ Definisjon Dawn 2010.

Flere menigheter tilbyr andre fellesskap for nye i Norge. For eksempel møtes flyktninger og norske menighetsmedlemmer til **språkkafé** i Uranienborg og i Vardåsen. I Fagerborg fortsetter tilbudet om **fotball og flyktninger** i tillegg til **reparasjonsverkstedet**, der ødelagte klær blir reparert.

Samarbeid menighet og misjon (SMM)

47 av de 53 menighetene i Oslo bispedømme (mot 41 i 2018) har en eller flere vennskaps og/eller misjonsavtaler. 41 menigheter har avtale med en av de sju organisasjonene som er tilknyttet Samarbeidsråd Menighet og Misjon (SMM). Ni menigheter har både misjonsavtale i SMM og vennskapsavtale. Én menighet har avtale utenfor SMM. Fire menigheter organiserer eget (misjons)arbeid utenfor Norge. Det er til sammen 61 misjonsavtaler: 26 med NMS, 15 med Normisjon, 10 med Misjonsalliansen, 5 Stefanusalliansen, 3 Areopagos, 2 Himalpartner, 1 Den norske Israelsmisjon.

For å drøfte nyere misjonsforståelsen i en større bredde inviterer Oslo bispedømme årlig til **misjonsUKA** i månedsskiftet januar/februar. Da legger en til rette for samtaler og faglige foredrag på ulike arenaer i bispedømmet. I 2019 var Misjonsalliansen samarbeidsorganisasjon med invitert gjest fra Sierra Leone. Temaet var *Verdig liv* med fokus på hvordan bekjempe fattigdom og legge til rette for mulighet til å sitte i førersetet i eget liv. **MisjonsUKA videreføres** som et tjenlig konsept for å fremme samtalene om misjon i en ny tid.

Med unntak av NMS ligger hovedkontorene for alle SMM-organisasjonene i Oslo – noe som generelt genererer en rekke aktiviteter og arrangement på feltet. Ved jubileer og større markeringer inviteres gjerne Oslo biskop.

B4.3 Religionsdialog

Resultatmål: Arbeid med religionsdialog styrkes.

Nøkkelindikator: Antall fora for religionsdialog

Det foregår et godt arbeid med religionsdialog på ulike plan i bispedømmet. Det er etablert mange fora for samtaler og dialog i de fleste prosti og i mange menigheter. Det er stor faglighet på feltet blant mange kirkelig ansatte. Kirkelig Dialogsenter er et viktig redskap.

I det store religiøse og livssynsmessige mangfoldet er det viktig å skape et godt klima for forståelse og god sameksistens. Det er ulikt fokus på religionsdialog mellom øst og vest i bispedømmet, minst i Vestre Aker prosti og mest i Groruddalen. Dette avspeiler et stykke på vei den lokale situasjonen. I Groruddalen prosti er det to prester som hver har 50 % av sin menighetsprestestilling som dialogprest. I samarbeidsområdet Gamle Oslo er det tilsatt 50 % **dialogprest** som bidrar til å skape nettverk med andre religiøse ledere. **Samarbeidsforum for tros- og livssynssamfunn** i Groruddalen (i regi av politiet) møtes to ganger i semesteret. Flere menigheter der har egne fora for kvinner. Generelt fungerer arbeidet med religionsdialog godt i menighetene i prostiet – preget av høy faglighet i presteskaper. Menighetene i Søndre Nordstrand har god kontakt med representanter for andre trossamfunn og moskeer – noe som også kommer til uttrykk i krisesituasjoner. For fem år siden ble **Bærum tros- og livssynsforum** opprettet. Asker kommune har opprettet **Forum for religionsdialog** der kirken er representert. I flere prosti er det jevnlig kontakt mellom prestene og andre religiøse ledere. **Biskopen** besøker religiøse ledere og deres gudshus på visitasene, der det er

naturlig. Hun har ellers god kontakt med ulike religiøse ledere i bispedømmet. Da moskéen ble angrepet i Bærum ble det raskt etablert kontakt med de berørte og kirken deltok aksjonen «Trygg i bønn» sammen med mange andre.

Kirkelig dialogsenter

Kirkelig dialogsenter¹⁵ (KD) er et sentralt redskap og kompetansesenter for Oslo bispedømmes arbeid med religionsdialog og religionsmøte. Senteret kan vise til stor aktivitet og mange prosjekter, blant annet gjennom deltakelse i og ledelse av dialogprosesser, nasjonale og internasjonale nettverk og arrangering av flere seminarer/fagdager i 2019. 59 deltakere i 17 menigheter har gjennomført kurset **Dialogisk menighet**. KD jobber i tillegg med et praksisnært case prosjekt, **Erfaringsbasert samtalegruppe**. KD erfarer at alle menigheter er berørt av religionsmøter i sitt arbeid, og at det er viktig med samtaler om disse møtene med tilhørende problemstillinger og muligheter. Det er gjennomført samtalegruppe i Søndre Aker prosti, og KD er nå er i gang med samtalegruppe for medarbeidere i Groruddalen og Nordre Aker prostier. KD vil i løpet av 2020 ferdigstille et ressurshefte for slike samtalegrupper som vil bli gjort tilgjengelig på sentrets nettsider.

I 2019 ble det arrangert fagsamling for ansatte og frivillige sammen med Oslo biskop om temaet *Når ord blir handling, hva gjør vi som kirke med konspirasjonsteorier og ekstreme holdninger*. Samlingen kom etter terrorhandlingen i Bærum. KD ønsker å arrangere slike åpne fagsamlinger framover.

Gjennom arbeidet til KD kan ansatte og frivillige i menighetene få nødvendig kompetanse til å jobbe med dialog i sine lokale sammenhenger. Kurs, veiledning, menighetsbesøk, arrangementer og ressursmaterieell gir rom for refleksjon, læring og erfaringsdeling, noe som er viktig i dialogisk menighetsarbeid. Det er derfor avgjørende for dette arbeidet at det finnes **regionale ressursentre** som kan bidra til at fokuset holdes oppe, og som kan bistå ansatte og frivillige i å ha fokus på dialog i lokalmenigheten – både gjennom kompetanseheving og ved å kunne sette av tid til å bidra i lokale prosjekter og arrangementer. Kirkelig dialogsenter i Oslo har på oppdrag fra og i samarbeid med Mellomkirkelig råd vært involvert i arbeidet med den nasjonale satsingen på dialog, i 2019 ble det etablert et nytt dialogsenter i Trondheim.

Dialogpilotene har i løpet av de tre siste studieårene startet opp og gjennomført tre studiekull. Hittil har totalt 30 studenter blitt uteksaminert med 20 studiepoeng fra Universitetet i Oslo. Disse studenter, jobber eller er aktive frivillige i ulike sektorer. Våren 2020 vil 21 studenter ha fullført studiet. Dialogpilotene har i 2018/2019 gjennomført totalt 47 dialogverksteder, for nærmere 1500 skoleelever i Oslo, Akershus og Østfold.

Oslo bispedømme ser det som strategisk viktig å oppfordre alle menighetene til å delta på kurset Dialogisk menighet og å rekruttere studenter til Dialogpilotene. Det er et **mål for 2020** at «alle prosti deltar i samarbeidsfora mellom religiøse ledere i kommunen/bydelen».

¹⁵ Oslo bispedømme står som eier av Kirkelig Dialogsenter sammen med Areopagos.

B4.4 Digitalt nærvær

Resultatmål: Kirkens digitale nærvær øker.

Nøkkelindikator: Antall SoMe-kanaler. Antall følgere pr kanal og poster pr uke pr kanal

Målet om økt digitalt nærvær er under utvikling.

Oslo bispedømme har to aktive kanaler på Facebook. Den ene er knyttet til biskop Kari Veitebergs side med 5691 følgere. Antall postinger i uka varierer. Det kan være opptil fem, som regel rundt tre-fire. Biskopen står selv for mesteparten av postingene. I tillegg ønsker bispedømmerådet og fellesrådet i Oslo å gjøre fellesrådets Facebookside til en felles side for både bispedømmerådet og fellesrådet i Oslo. Siden har rundt 600 følgere. En rebranding av siden er på trappene.

B4.5 Synlighet i det offentlige rom

Resultatmål: Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom.

Nøkkelindikator: Antall artiklertreff på 'Dnk' i radio, TV, print, nettaviser. Antall frokostseminarer/annet

Målet om økt synlighet i det offentlige rom er under god utvikling, men mer satsing gjenstår.

I 2019 gav søkeordet *oslo bispedømme* treff på 1548 artikler i opiont. 57 % nett, 37 % print, 6 % sosiale medier. Vårt Land og Akers avis Groruddalen er de største.

Mange menigheter har fortsatt menighetsblad i papirutgaver – med ulik kvalitet. Flere menighetsblad fungerer som nærmiljøblad. Medlemsundersøkelsen i 2019 viser at menighetsbladene leses av nesten halvparten av medlemmene. Alle menighetene annonserer gudstjenester i landsdekkende og lokale aviser. Alle menighetene har nettsider, og de fleste bruker Facebook til informasjon om arrangement o.l. Asker menighetsråd vedtok i januar 2019 en kommunikasjonsstrategi ut fra spørsmålsstillinger som *Hvordan appellere? Hvordan overraske positivt? Hvordan henvende seg til folk på «torgene»?*

Biskopen har bidradd til å synliggjøre kirken i Oslo bispedømme – og kirken generelt – gjennom mange oppslag i TV og andre medier.

Prostene melder om at kapasitet er en gjennomgående utfordring – ansatte har begrenset tid til dette, og det er vanskelig å engasjere frivillige. Det andre er tilgang på kompetansen som trengs. For å imøtekomme utfordringene utviklet bispedømmets mediegruppe i 2019 et kurskonsept om praktiske kommunikasjonsverktøy. Kursene vil bli gjennomført i løpet av 2020. Bispedømmet vil dessuten følge opp den nasjonale satsingen på kommunikasjon.

I 2019 ble det arbeidet med kommunikasjonsstrategi/-plan for Oslo bispedømme. Denne vil bidra til mer målrettet arbeid med ekstern og intern kommunikasjon i bispedømmet.

B4.6 Samarbeid skole-kirke /barnehage-kirke

Resultatmål: Samarbeidet kirke/skole styrkes.

Nøkkelindikator: Antall barnehage- og skolegudstjenester

Det er gjennomgående et godt samarbeid mellom barnehagene og skolene og kirken i prostiene. Samarbeidet har holdt seg stabilt over mange år, ikke minst knyttet opp til barnehage- og skolegudstjenester. Det gjelder ikke minst i områder med lav medlemsprosent i Den norske kirke. Besøk i kirkene viser oppgang for barnehagene og nedgang for skolene.

Barnehage- og skolegudstjenester

Årstall	Gudstjeneste for barnehagebarn	Deltakere av barnehagebarn	Gudstjeneste skoleelever	Deltakere på skolegudstjeneste
2019	171	13719	234	65706
2018	170	14294	248	70115
2017	152	15003	249	72709
2016	140	16015	240	65025

Det er én gudstjeneste mer for barnehagebarn i 2019 sammenlignet med 2018. Antall deltakere på disse gudstjenestene har imidlertid gått ned med 575 barn. På tross av økt antall gudstjenester har antall deltakere sunket med nærmere 2 300 i fireårsperioden. Vi kjenner ikke årsakene til nedgangen i antall deltakere, men størrelsen på barnehager og eventuelle fritak kan være noe av grunnen. Det er uansett gledelig at antall gudstjenester har oppgang.

Det ble arrangert 14 færre skolegudstjenester i 2019 sammenlignet med 2018, men bare seks færre enn i 2016. Deltakerantallet har gått noe ned med 4409 fra 2018, men har økt sammenlignet med 2016.

Vurderinger

Hvor mange av skolene i soknet menigheten har samarbeid med, kan variere. Her handler det ofte om tradisjoner og langsiktig arbeid, slik at skolen/ barnehagen opplever at rammene for samarbeidet er godt. I det flerkulturelle Groruddalen prosti meldes det blant annet at samtlige menigheter har funnet en god form på skolegudstjenester/samlinger før jul, og at det er økning i deltakelsen på arrangementene. Her deltar barn med ulik kulturell og religiøs bakgrunn. Det kom **nye regler for skolegudstjenester i november 2018**. Ingen menigheter meldte at dette skapet uro eller gav dem noen nye utfordringer. Reglene innebar ikke store endringer, men det var lagt inn en anbefaling om å ha skolegudstjenester. Vår erfaring er at skolene er gode på å lage system for fritak, og at det dermed ikke blir den store uroen.

I 2018 hadde Asker 36 barne- og ungdomsskoler, Bærum 50 og Oslo 116 barneskoler og 62 ungdomsskoler, dvs. 264 skoler. Ser vi det opp mot antall gudstjenester, kan det bety at det er ca. 30 skoler som ikke har skolegudstjeneste. Noen skoler har imidlertid flere gudstjenester, så tallene er ikke entydige. I tillegg til barnehage- og skolegudstjenester består samarbeidet mange steder av besøk i kirken utenom gudstjeneste. Når det gjelder barnehager, rapporteres det om en oppgang på 25 %-poeng fra 2018 til 2019 med henholdsvis 283 og 353 besøk. For skolene er det en nedgang på 16 %-poeng, fra 289 til 244. Besøk av kirkelig medarbeider i barnehage gikk ned fra 237 i 2018 til 168 i 2019, noe som utgjør en nedgang på 29 %-poeng. Tilsvarende for skole var fra 93 til 86, en nedgang på 8 %-poeng.

I ny læreplan fra 2020 legges det opp til større grad av utforsking og det å kunne ta den annens perspektiv. Den overordnede delen legger fortsatt opp til at skolegudstjenester skal være en del av skolens virksomhet.

Vi ser at rektors/styrers holdninger betyr mye for kontakten med kirken. Ved vitasjer legges det som oftest opp til besøk av biskop med følge på utvalgte skoler – og noen ganger barnehager. Dette bidrar så godt som alltid til styrking av god kontakt og som døråpner der samarbeid har vært fraværende eller svakt. God informasjon om det kirken kan bidra med på skolens premisser åpner opp for muligheter og styrker tryggheten i samarbeidet.

B5 Flere finner sin plass i kirkelig arbeid/Inspirere flere til å delta i kirkelig arbeid

B5.1 Rekruttering til vigslede stillinger

Resultatmål: Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes.

Nøkkellindikator: Antall vigslinger

Måloppnåelse: Rekrutteringen til vigslede stillinger er god.

Vigslinger

I 2019 ble fem ordinert til prestetjeneste, én vigslet til kateket og to til diakon.

Vigslinger			
ekskl døve	År 2019	År 2018	År 2017
Prester	5	6	8
Andre	3	7	5

Søkertilfang

Oslo bispedømme har i 2019 mottatt 109 søknader til 18 utlyste stillinger. Dette gir i snitt 6,1 søknader pr stilling. I 2019 var det imidlertid stor variasjon i antall søknader per stilling og gjennom året.

B5.2 Frivillig tjeneste i kirken

Resultatmål: Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirken.

Nøkkellindikator: Antall frivillige

Flere er engasjert i frivillig tjeneste i kirken i Oslo bispedømme, og det er satt fokus på ulike sider ved frivillig engasjement. Det er imidlertid viktig med fortsatt fokus på betydningen av dette.

Totalt antall frivillige hadde en rapportert økning fra 7 879 i 2018 til 8 293 i 2019. Frivillig arbeid i menighetens barnarbeid hadde størst økning med 104, noe som følger opp tendensen fra 2018. Fra prostiene meldes det om økt fokus på å engasjere foreldre i forbindelse med trosopplæringstiltak og barnarbeid. Størst nedgang er knyttet til ungdomsarbeidet med 189. Vi kjenner ikke til årsakene til

dette. Det største antall frivillige er engasjert i gudstjenestefeiringen. Med 2 760 – en liten økning fra 2018.

Oslo bispedømme har hatt frivillighet som satsingsområde i 2018 og 2019. Visjonen er et rikt og mangfoldig frivillig engasjement i menigheter og lokalsamfunn, at ulike mennesker blir sett, utfordret og verdsatt, og at mange gjennom dette kan oppleve tilhørighet til kirken. Det ble gjennomført en rekke tiltak i 2018. I 2019 har arbeidsgruppa for frivillighetssatsingen særlig arbeidet med fag- og samtaleheftet **Fokus: Frivillighet** med IKO-Forlaget som utgiver. Boka er tema på fagsamlinger våren 2020 og tenkes gitt som ressursmaterieell til menigheter ønsker å utvikle sin frivillighet videre. Målet er å øke antall frivillige, øke status for å jobbe med/koordinere frivillighet, øke kompetansen på frivillighet blant kirkelig ansatte og synliggjøre kirken som en viktig aktør og samarbeidspartner lokalt og i storsamfunnet.

Rapportene fra prostene synliggjør store variasjoner mellom prostiene og deler av bispedømmet. I Asker har kirken over tid bidradd aktivt i kommunens frivillighetsutvalg. Gjennom nettverket er det etablert gode kontakter med kommunale ledere innen frivillighet og medborgerskap og andre aktører i sivilsamfunnet. Mens noen prosti melder om stabilitet blant frivillige, viser andre til at det er vanskeligere å rekruttere folk til å forplikte seg over tid. Flere menigheter melder om **stor rekruttering til lederkurs etter konfirmasjonen.**

Erfaringen tilsier at alle menigheter bør ha noen som har frivillighet som hovedansvar. Frivillighet er satsingsområde i Den norske kirke i 2021 og nasjonalt i 2022. I løpet av denne tiden har Oslo bispedømme videre utvikling av frivillighet som målsetting.

B5.3 Trivsel i jobben

*Resultatmål: Kirkelige medarbeidere trives i jobben.
Nøkkelindikator: Medarbeiderundersøkelser/ sykefravær
Målet om at medarbeidere i kirken trives i jobben er nådd.*

Se kapittel 4

B5.4 Tilbud for unge i menighetene styrkes

*Resultatmål: Tilbud for unge i menighetene styrkes.
Nøkkelindikator: Antall deltakere på tilbud for 13-17 år/18-30 år
Tilbudet for unge i menighetene, i prostiene og på bispedømmeplan er styrket i løpet av året. Det er imidlertid foreløpig vanskelig å tallfeste en økning i antall deltakere. Bispedømmet har mange arbeidsformer overfor unge og unge voksne.*

Statistikk tallene som er oppgitt for kontinuerlige tiltak for 13-17 år og 18-30 år i Oslo bispedømme synes **ubrukelige** også i år.

Oslo bispedømme har opprettet en nettverksgruppe for arbeidet med unge voksne (ofte omtalt som 18-30). I desember 2019 ble det gjennomført en **undersøkelse i bispedømmet** omkring tiltak for målgruppen unge voksne. Det kom inn litt over 58 svar. Ingen menigheter oppga at de har egne tiltak for målgruppen. At det i tallene fra menighetene til Kirkerådet oppgis 69 kontinuerlige tiltak og 27 enkelttilbud til denne gruppen kan derfor umulig stemme. Dessuten er 17 lederkurs for

aldersgruppen 18-30 heller ikke riktig, mens 68 lederkurs for 13-17-gruppen ser mer riktig ut. Ut fra kjennskap til menighetene synes 103 rapporterte kontinuerlige tiltak for alderen 13-17 i 2019 noe mer sannsynlig enn de 81 som var rapportert for 2018. Dette understøttes også av de tall som er hentet ut fra rapport på «øvrige tiltak» opp til 18 år i **Trosopplæringsverktøyet** som gir en indikasjon på noe mer enn 140 tiltak inkludert lederkurs. Antakelig er det mange menigheter som legger inn tall fra tiltak som er for aldersgruppen 13-18 når de rapporterer på 18-30. Følgelig er det ikke mulig å si om noen av disse tallene stemmer. Det kan både bety at noen tiltak 18-30 kun er for 18-åringer, men andre av disse allerede er inne i tallene for 13-17. Fra og med årsrapportering for 2019 rapporterer menighetene på kontinuerlige tiltak for barn og unge også i Planverktøy for trosopplæring. På sikt er håpet at dette blir stedet der dette rapporteres. Vi er rimelig sikre på at dette vil gi atskillig mer nøyaktige tall, da de der rapporterer på de tiltakene de gjennomfører (eks Ten Sing, klubb osv) og ikke bare et samletall på alle tiltak for en aldersgruppe. I tillegg er de som rapporterer i dette verktøyet tettere på barne- og ungdomsarbeidet, samt at rådgiverne på trosopplæring på bispedømmekontoret er i tett dialog med de ansatte inn mot rapporteringen, slik at veiledningen vil være mye bedre. Vi kan derfor forhåpentligvis komme med en mer kvalifisert analyse i 2021.

Lokalt ungdomsarbeid

Prostiene melder om varierende ungdomsarbeid i menighetene, men nesten alle menighetene har et eget ungdomsarbeid. Fremdeles er konfirmantarbeidet og påfølgende ledertrening en bærebjelke i mye av ungdomsarbeidet lokalt. Det er derfor viktig å arbeide med rekruttering til konfirmasjon blant medlemmer og tilhørige. Ungdommene oppgir at i menighetens ungdomsarbeid kan de slappe av og kutte ut de daglige prestasjonskravene.

I Grorud menighet rapporteres det om **Take Away-gudstjenester** av, med og for ungdom. **Uro i Paulus** med samtaler og debatt om krevende temaer i livet fortsetter. I Mortensrud kirke er det vokst fram et nytt gudstjenestekonsept, **Elevation**, med oppstart i 2020. I Bærum prosti pågår det et arbeid for å etablere et **Unge Voksne-tilbud på prostinivå** i Høvik kirke i samarbeid med KFUK/M. Fagerborg har tilbudet **Kompass** i samarbeid med Det norske misjonsselskap. Ungdom i aldersgruppen 18-30 år søker ofte ut over sitt lokalmiljø til tilbud som engasjerer. Mange finner derfor også sin plass i blant annet Storsalen, Filadelfia og Misjonskirken Betlehem.

De kristne barne- og ungdomsorganisasjonene er viktige samarbeidspartnere i menighetenes arbeid for barn og unge. Ikke minst står KFUK-KFUM sterkt. Blant annet har alle menighetene i Bærum en tilknytning til denne organisasjonen. Oslo bispedømme har dessverre ikke fått gjennomført Nettverkssamling for *De kristne barne- og ungdomsorganisasjonene* i 2019. Dette vil bli tatt opp igjen i 2020.

MER i Ila

Etter vedtak i Oslo kirkelige fellesråd og bispedømmerådet i desember 2018 ble det besluttet å flytte bispedømmets unge voksne-satsing fra Majorstua kirke til Ila kirke. Navnet Majorstua+ ble byttet til MER i Ila. Fellesrådet, bispedømmerådet, Sagene og Iladalen menighet og KFUK/M underskrev samarbeidsavtale om MER i Ila i januar 2020. I løpet av 2019 var det 65 arrangementer rettet mot unge voksne, og 3 687 var tilstede på arrangementene. Det tradisjonsrike **Suppe og Messe** ble avsluttet våren 2019. 20 **Gudstjeneste for Unge Voksne** (GUV) hadde en oppslutning på totalt 1259 deltakere. Det ble arrangert 25 konserter med 1801 deltakere (72 i gjennomsnitt). Filmklubben viste 12 filmer av 12 forskjellige regissører fra 7 forskjellige land. MER er fullstendig avhengig av frivillige medarbeidere med ulik kompetanse, og mange bidrar på ulike arrangement. På frivilligfest i

november ble 60 som hadde bidradd i løpet av året, invitert. I løpet av 2019 er det brukt tid på å finne fram til en tydeligere diakonal profil. Dette er noe som vil bli utviklet videre i 2020.

En viktig del av arbeidet er å drifte et **faglig nettverk** knyttet til arbeid for aldersgruppen med representanter fra prostiene. Samtaletilbudet **Ventil** drives videre i MER i Ila kirke.

Studentprestetjenesten

De fire studentprestene ved Universitetet i Oslo, Oslo Met Storbyuniversitet og Handelshøyskolen BI betjener også Høyskolen Kristiania og andre læresteder. Det er tett og godt samarbeid med lærestedene. Arbeidsdagen til studentprestene er preget av samtaler, praktisk og strategisk samarbeid om tros- og livssynsmangfold, og arbeid knyttet til læringsmiljø og beredskap. Studentprestene feirer **gudstjenester** i Kulturkirken Jakob samt Universitetets kapeller og når de blir invitert, som gjestepredikanter og liturger i andre kirkelige arbeid eller kristne studentorganisasjoner. Prestene er opptatt av sammenhengen mellom samtalene på lærestedene og gudstjenestene i kapell og kirker. Gudstjenestene gir en mulighet til å adressere det som rører seg i en students liv – nedturer og oppturer, ensomhet og mestrings, sorger og gleder – i liturgisk språk og i et større fellesskap båret av flere. Videre forsterker gudstjenestene prestenes kirkelige identitet og forankrer tjenesten.

Det var 673 avtalte **samtaler** med varighet på 50 min til en time i 2019. I tillegg til en til en samtaler med studenter tilbyr studentprestene i Oslo **sorggrupper**, en på UiO og en på BI. Den ene gruppen møtes hver fjortende dag på dagtid, den andre hver tredje uke på kveldstid.

Det er godt samarbeid med Slottet og Kirkelig kulturverksted om **gudstjenester**. Våren 2019 besluttet studentprestene og Slottet å finne nye måter å samarbeide på, og fra høsten av ble det ikke lengre arrangert gudstjenester på Slottet på søndager klokken 11.00. Hvilke nye former samarbeidet vil få, skal planlegges våren 2020. Prestene har jevnlig kontakt de religiøse studentorganisasjonene, har et særlig øye for de internasjonale studentene og har bidradd til utformingen av et nytt **Rom for tro og tanke** i Jus sitt nye bygg i Oslo sentrum.

Det omfattende arbeidet studentprestene gjør, er en viktig del av kirkens helhetlige tilbud til ungdom under utdanning i Oslo. Oslo biskop og bispedømmeråd er glad for at lærestedene ser verdien av denne tjenesten og inkluderer den i sitt arbeid for studentene. Tjenesten er fra 1.1.2019 lagt til prostien i Nordre Aker prosti.

Tros- og livssynsbetjening i Forsvaret

15. februar 2019 trådte den nye **Forskrift for tros- og livssynstjeneste i Forsvaret** i kraft. Samtidig ble navnet Feltprestkorpset endret til **Forsvarets tros- og livssynskorps (FTLK)**, som nå er en tros- og livssynsinkluderende militær avdeling. Ved årsskiftet tjenestegjør 49 ordinerte prester tilhørende Den norske kirke i FTLK. Det har videre blitt gjennomført en omorganisering av FTLK som følge av et nedtrekk på seks årsverk. Ny sjef, brigader Knut Espen Høidal, tiltrådte 13. desember. Oslo biskop var i januar på **visit**as til Forsvarets veteransenter på Kongsvinger, Gardermoen flystasjon, Terningmoen, Rena leir og Akershus festning. I november besøkte hun NATO-hovedkvarteret i Brussel.

Av saker det særlig har blitt arbeidet med i løpet av året, kan nevnes fremtidig organisering av **det biskoppelige tilsynet** med feltprester tilhørende Den norske kirke. En avklaring er ventet på det første bispemøtet i 2020.

Feltprestene møter et betydelig antall ungdom som tjenestegjør i Forsvaret gjennom førstegangstjenesten. Det ble i 2019 avholdt 782 gudstjenester med til sammen 26 615 deltakere. Antall nattverdgjester var 6 696. Det ble gjennomført 4 905 sjelesorgsamtaler. I tillegg kommer undervisning og rådgivning. Dette kan dermed regnes som **et av kirkens største arbeid for unge voksne**.

Gateprest for ungdom

Gateprestens arbeid med **Kafé Q i Krypten** i Oslo domkirke retter seg mot ungdom i alderen 15-25 år. Kaféen er godt besøkt, og holder åpen hver mandag gjennom hele året, også på helligdager og i ferier, kl. 14:00 – 18:00. De besøkende er ungdom i utsatte posisjoner som gjerne har valgt bort de tilbudene som finnes i lokalmiljøet og derfor trekker inn mot sentrum. Erfaringen med å ha kaféen åpen også på helligdager og i ferier viser at det er et markant behov i disse tidene, spesielt fordi andre tilbud vanligvis holder stengt da. Kafé Q har vi bygget opp til å være et trygt og fordomsfritt rom, der ungdom kan utforske hvem de er, samtidig som de opplever tilhørighet, sosial kontakt og samhold.

Domkirken brukes aktivt i gateprestens møte med ungdom – både ved omvisning og gudstjenester. En viktig del av gateprestens arbeid er å være synlig og oppsøkende overfor ungdom som holder til i Oslo sentrum, der samtaler er en viktig del av tjenesten. På denne måten representere han et kirkelig nærvær på gateplan. Arbeidet har et stort nettverk av samarbeidspartnere som også er tilstede i sentrum.

Fordi det har vært behov for å styrke tjenesten, har bispedømmet fra januar 2019 engasjert en **diakon i 50 % stilling**. Gatediakon for ungdom har gått inn i arbeidet sammen med gatepresten og har blant annet gjort det mulig å holde Kafé Q åpen hver mandag gjennom hele året. Det kirkelige nærværet i Oslos gater er også styrket. Å kunne jobbe tverrfaglig har vist seg å være en stor fordel for arbeidet, da ungdommene og prosjektet i sin helhet blir sett både gjennom en prest og diakons briller. Det å være to om arbeidet har gitt fornyet kreativitet og inspirasjon til prosjektet.

Ungdomstinget

Ungdomstinget i bispedømmet er en viktig del av ungdomsdemokratiet i kirken. Det ble avholdt 8.-10. februar med 28 delegater, samt tre observatører, frivillige og stab. Det var tre saker oppe; *Let's talk about sex, baby – om kirka og seksualundervisning*, *Snakk om tro – en sak om misjon og Barns rettigheter – også i Norge*.

Tema for inspirasjonsopplegget ved Amanda Anvar fra URO på lørdagen var «Stopp hatprat». Det ble valgt inn tre faste medlemmer i URO (Ungdomsrådet i Oslo bispedømme) for to år, en fast for ett år og to varamedlemmer for ett år. Det arbeides stadig med å engasjere ungdommer og ledere til å delta på Ungdomstinget, slik at ungdom får anledning til å se betydningen av å ta ansvar og påvirke utviklingen i den kirken de er en del av. Dette er en fast utfordring på biskopens visitaser. I hovedsak er det de ansatte og ungdomslederne i menighetene som må få øynene opp for viktigheten av dette arbeidet. Mange av de unge delegatene melder at de har blitt rekruttert kun få dager før Ungdomstinget, og at de har fått svært lite informasjon om hva det er de skal være med på.

B6 Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon/ Videreutvikle kirken som en demokratisk og velfungerende organisasjon

B6.1 Demokrati i kirken

Resultatmål: Oppslutning om kirkevalg opprettholdes.

Nøkkelindikator: Valgdeltakelse

Oppslutningen om kirkevalget til bispedømmerådet i antall avgitte stemmer gikk ned fra 16 % i 2015 til 9 % i 2019. Det var imidlertid en oppgang med 1,8 %-poeng i forhold til valget i 2011. 8,37 % av medlemmene avga stemme ved menighetsrådsvalget. Målet om at oppslutningen om kirkevalget er opprettholdt, er ikke nådd.

I Oslo bispedømmes strategidokument 2019 – 2021 omtales arbeidet med kirkevalget slik: «Arbeide for økt deltagelse i kirkevalgene og for at flere stiller til valg». I årsplanen 2019 for Oslo bispedømme var målsettingen «Gjennomføre kirkevalget 2019 med informasjon og tilrettelegging våren 2019, stemmetelling og oppfølging med kurs for nye menighetsråd høsten 2019.»

Valg til bispedømmerådet

Statistikken¹⁶ tydeliggjør at kirkevalget i **2015** var spesielt ved at det for første gang ble stilt flere lister, og kandidatene på begge listene diskuterte en profilert sak. Nesten 16 % av de stemmeberettigede (60 067 enkeltstemmer) avga stemme. Av de 387 473 stemmeberettigede i **2019** valgte 35015 å avgi stemme til bispedømmerådsvalget, en valgoppslutning på **9 %**. Valgoppslutningen sank med 6,8 %-poeng sammenlignet med valget i 2015, men er 1,6 %-poeng høyere enn ved valg til bispedømmerådet i 2011.

Administrasjonen har ikke informasjon om hvor mange som stilte som kandidat for å bli nominert på **Åpen folkekirkes** liste til bispedømmerådsvalget. Til **Nominasjonskomitéens** liste ble det meldt inn 14 eksterne kandidater fra 16 menigheter pluss én kandidat fra ungdomsrådet i bispedømmet - i tillegg til at komitéens medlemmer kunne fremme én kandidat hver. Det gir en svarprosent på 27 % fra menighetene. Totalt 58 sokn (antall sokn i Oslo bispedømme pr. 1.1.2020) var forslagsberettigede. Ved valget 2015 ble det foreslått 53 leke kandidater fra menighetene. I 2011 var det 24 foreslåtte kandidater. I ni av elleve bispedømmer stilte Bønnelista med egen liste, men ikke i Oslo bispedømme.

Prostirepresentasjon i bispedømmerådet, leke representanter og -vararepresentanter

	2009	2011	2015	2019
Asker	2+1	1+0	1+1	1+1
Bærum	0+0	1+1	0+2	1 + 3
Groruddalen prosti	0+0	0+0	0+1	0+1

¹⁶Kilde: Valgresultater og statistikk, medlemsregisteret. Tall for stemmeberettigede 2019 hentet ut av medlemsregisteret 23. oktober 2019. Asker 2019 inkludert menighetene som kommer til prostiet 1.1.2020, i alt 1767 stemmer og 18016 stemmeberettigede.

Domprostiet	1+1	2+0	1+0	0+1
Søndre Aker	1+0	3+1	2+0	1 + 1
Nordre Aker	2+4	0+2	2+3	2 + 1
Vestre Aker	1+0	0+2	1+0	2 + 1

Oversikten viser at Groruddalen prosti (tidligere Østre Aker prosti) ikke har vært representert med lek fast medlem i bispedømmerrådet etter kirkevalget 2009, 2011, 2015 og 2019. Ved de to siste valgene ble prostiet representert med lek varamedlem. I inneværende periode er heller ikke Domprostiet representert med fast lek medlem i rådet. Representasjonen er ikke samsvarende med antall avgitte stemmer til bispedømmerrådsvalgene, men speiler til en viss grad kandidatlistene hvor noen prostier er mer representert enn andre. Både nominasjonskomiteens liste og Åpen folkekirke har hatt kandidater fra alle prostiene på sine lister, uten at prostirepresentasjonen samsvarer med valgresultatet. Alle prostiene er representert blant varamedlemmene i inneværende periode.

Valg til menighetsråd

Vi har ingen tall på hvor mange som ønsket å stille som kandidater til menighetsrådsvalg. Flere av nominasjonskomitéene har hatt problemer med å få nok kandidater og har hatt supplerende nominasjon. Andre nominasjonskomiteer har hatt nok, eller mer enn nok, kandidater til å fylle opp listene. Ingen menighet stilte mer enn én liste ved menighetsrådsvalget 2019.

Flere av menighetene har undersøkt muligheten av å ha færre valgte medlemmer i rådet enn det som pr. nå er vedtatt av menighetsmøtet. Det er mulig at mange menigheter ønsker å endre antallet rådsmedlemmer i god tid før valget 2023. Det begrunnes med at det er vanskelig å finne nok kandidater som vil stille til valg.

Av 387 473 stemmeberettigede (medlemmer over 15 år) valgte 32 446 å avgi stemme ved **valg til menighetsråd i bispedømmeret, dvs 8,37 %**.

Årsplanens mål om å «Gjennomføre kirkevalget 2019 med informasjon og tilrettelegging våren 2019, stemmetelling og oppfølging med kurs for nye menighetsråd høsten 2019» ble fulgt opp.

Klager/bekymringsmeldinger

I motsetning til 2015, kom det i valgåret 2019 få henvendelser til valgrådet som handlet om klager eller bekymringsmeldinger vedrørende hendelser ved gjennomføring av de ulike leddene i valget. Men en av klagen avdekket forhold ved et menighetsrådsvalg som førte til at bispedømmerrådet begjærte omvalg. Omvalget ble gjennomført etter reglene. Valgopplutningen var på 2 %. Valgopplutningen til bispedømmerrådsvalget, som ikke gikk til omvalg, var på 7,6%.

B6.2 Administrative kostnader

Resultatmål: Reduksjon i administrative kostnader

Nøkkelindikator: Administrative kostnader

Målet om reduksjon i administrative kostnader er nådd.

Administrasjonen ved Oslo bispedømmekontor er redusert med fem årsverk som følge av opprettelse av felles økonomienhet og felles arkivenhet. Endringen har skjedd ved pensjonering (1,5 årsverk), sluttpakke (1 årsverk) og overgang til felles økonomienhet (2,5 årsverk). I arbeidet med effektivisering er tilbakemeldingene fra de ansatte at informasjonsflyt og samarbeid med tillitsvalgte har vært god.

Det gjenstår fortsatt arbeid med å sikre god og effektiv arbeidsflyt mellom bispedømmekontoret og fellesenhetene, i særlig grad gjelder dette arbeidsflyten mellom HR og lønnsteamet.

C Biskopens virksomhet

2019 var biskop Kari Veitebergs andre år som biskop i Oslo bispedømme. Hun gjennomførte visitaser i Feltprestkorpset på Kongsvinger, Elverum, Rena og Akershus og i Feltprestkorpset/NATO/SHAPE, Brüssel. Videre var det visitaser i Høvik, i Kampen og i Vålerenga, i Sagene og Iladalen og i Ris menigheter. Det ble gjennomført studieturer/besøk til Egypt med bispemøtet, til Jerusalem i forbindelse med bønneuke der, nordisk bispemøte i Finland, til Sri Lanka med en katolsk/luthersk delegasjon, til Roma med KATLUSA og til seminar i Stockholm. Biskopen var tilstede ved Grønland kirkes 150-årsjubileum og Døvekirken 125-årsjubileum. Hun deltok på gudstjeneste og arrangement i forbindelse med markering av utgivelse av bibel på nordsamisk, Biibbal 2019. Biskopen foresto konfirmasjonen av prinsesse Ingrid Alexandra. I tillegg kommer bidrag på en rekke gudstjenester og arrangement samt en rekke medieoppslag på ulike plattformer og kanaler.

Biskopens fagdager for prestene ble avholdt på Sundvollen i juni med fokus på liturgisk praksis.

I løpet av tre søndager i 2019 ble fem prester ordinert og to diakonar og en kateket vigslet.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

A. HMS og arbeidsmiljø

Sykefravær inkl. vurderinger

Sykefravær har økt fra 4,27% i 2018 til 6,2% i 2019. Det forklares med flere langtidssykemeldte gjennom 2019 med kjente årsaker, som utgjør hele 4,29% av totalen. At vi befinner oss i en tid med omstillinger i lys av nye fordelingsnøkler, vakanser i fellesrådslinjen og rekrutteringsutfordringer gjør at vi har spesiell oppmerksomhet på sykefraværet framover. Det er imidlertid krevende å følge opp sykefraværet fortløpende uten riktige og oversiktlige rapporter.

Sykefravær	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Totalt	5,9 %	5,3 %	5,3 %	4,5 %	4,27 %	6,2 %

Medarbeiderundersøkelsen inkl. vurderinger og tiltak for oppfølging

Totaltallene for Oslo bispedømme viser at det er mye å glede seg over. Det er høye skår på ledelsesparameterne, som indikerer god og tett oppfølging av medarbeidere. Vi kan imidlertid styrke mål og resultatstyring i stabsfelleskapene. Det ble som forventet lave skår på fysisk og digitalt arbeidsmiljø. Det er en kjent frustrasjon i presteskaper med hensyn til krevende fysiske arbeidsmiljøer innen Kirkelige fellesråd i Oslo (KfiO). De estimerer at vedlikeholdsetterslepet på kirker og bygg beløper seg til én milliard kroner. Det er også kjent at det er krevende med varierende kvalitet på digitale løsninger. I 2019 har det vært spesielt mye problemer med pålogging til Kirkepartner, som er meldt som avvik til Kirkerådet.

Rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold

I relasjon til rutinen for varsling av kritikkverdige forhold, vurderer personalavdelingen samarbeidet med fellesrådslinjene som godt og som en del av arbeidet med målsetningen om enhetlig ledelse. I forbindelse med internkontroll av HMS-området i november 2019 har Oslo bispedømme fått meddelt enkelte anbefalte oppfølgingspunkter til rutine om varsling:

- Å konkretisere som en del av samarbeidsavtalene om HMS hvordan linjene samarbeider og fordeler ansvar i saker som gjelder ansatte i begge linjer. Dette punktet er allerede under oppfølging.
- Å registrere i en samlet statistikkform antall innmeldte avvik og varsler per år som styrket grunnlag for dokumentasjon og læring.

I løpet av 2020 avklares det med Kirkerådet hensiktsmessig måte å ivareta dette punktet på, hvilke grensedragninger man velger med hensyn til avvik og varsler og på hvilket detaljnivå virksomheten velger å føre tallene, for å kunne sammenlikne fra år til år. Oslo bispedømme har oversendt innspill på dette punktet til Kirkerådet som grunnlag for videre avklaringer.

B. Likestilling

Oslo bispedømme ligger stabilt på opp imot 50% kvinneandel i presteskaper og det er også god representasjon av kvinner i ledende stillinger. Tabellen under viser at nivået de siste fire årene har vært i området 45-47%.

Andel kvinner i faste prestestillinger

År	Kvinner
2015	43,6 %
2016	47,0 %
2017	45,2 %
2018	45,4 %
2019	45,9 %

Blant biskop og proster har Oslo bispedømme 4 kvinner av totalt 9 (feltprosten er ikke medregnet). Det gir en kvinneandel i 2019 på 44,44%.

Oslo bispedømme har en relativt høy kvinnelig andel innen administrasjonen. 100% av lederstillingene (stiftsdirektør/avdelingsledere) innehas av kvinner. Totalt er 56 % kvinner i administrasjonen.

ÅR	Ledere		Rådgivere		Konsulenter		Totalt	
	Ant	Kvinner %	Ant	Kvinner %	Ant	Kvinner %	Ant	Kvinner %
2014	4	75 %	16	63 %	2	100 %	22	68 %
2015	4	75 %	15	67 %	2	100 %	21	71 %
2016	4	75 %	15	53 %	1	100 %	20	65 %
2017	4	75 %	16	56 %	1	100 %	21	62 %
2018	4	75 %	15	50 %	1	100 %	22	59 %
2019	3	100 %	12	42%	1	100 %	16	56 %

C. Mislighetsrisiko

Våre vurderinger av mislighetsrisiko er rettet inn mot elleve aktivitetsområder i vår virksomhet. I relasjon til områder som kontantkasser, kredittkort, reiser, finansforvaltning og eiendeler har vi lav eller ingen aktivitet.

Som arbeidsgiver for presteskaper er personalforvaltning kjernevirksomheten, og nærmere 94 % av prestebudsjettet er midler knyttet til personalkostnader. Lønnsområdet har i utgangspunktet størst iboende risiko for feil fordi registreringsmengde og detaljeringsgrad er stor. Følgelig blir dette et viktig område for risikovurdering.

Risikoen for feil har økt i løpet av 2019 på grunn av ny organisering, hvor lønnsfunksjonen ikke lenger er en del av regional personalforvaltning. Funksjonen er flyttet til et nasjonalt lønns- og økonomiteam som løpende betjenes av ulike personer fra sak til sak. Arbeidsflyten bygger nå i større grad på skriftlig innrapportering i flere ledd, noe som øker muligheten for feil; både i kommunikasjon og punsjefeil. Videre er løpende informasjonsflyt mellom lønn og personal ikke lenger like god ved at funksjonene ikke er i samme avdeling, og kjennskapet til hverandres arbeidsfelter er redusert. Vår samlede vurdering er at risikoen for misligheter er relativt lav. Men risikoen for feilføringer har økt sammenliknet med tidligere år grunnet ny organisering. Nye rutiner og arbeidsmåter trenger tid og justeringer for å bli optimalisert.

5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

I vurderingen av framtidsutsikter er vi i år utfordret til med utblikk mot kirken i år 2030, å reflektere rundt hvordan medlemsundersøkelsen 2019 kan bidra til at vi når målene våre.

I vurderingen av framtidsutsikter vil vi også legge vekt på risikovurdering for Den norske kirke som fastslår følgende som høyeste risiko for 2020:

1. Manglende resultater av satsinger på dåp og økt digitalisering
2. Manglende rekruttering til stillinger i Den norske kirke
3. Manglende finansiering ved at statstilskuddet endres
4. Svakere omdømme på grunn av negativ omtale eller økonomiske misligheter
5. Brudd på lover og regler og herunder personopplysninger på avveie

Medlemsundersøkelsen for Oslo bispedømme viser at 16 % regner seg som troende og besøker kirken ofte, 58 % er åpen for tro og besøker kirken flere ganger i året, mens 26 % er avvisende til tro og besøker sjelden eller aldri kirken. Medlemsundersøkelsen bekrefter at vi må kommunisere med hele bredden av medlemmer – både de som besøker kirken ofte og de som er der sjelden. Kirken har en bred kontaktflate – hele 86 % av medlemmene i Oslo bispedømme har vært i kontakt med kirken det siste året. Flest har besøkt en gravplass/kirkegård eller vært i gravferd.

Sammenlignet med landet for øvrig, så ligger Oslo jevnt over lavere på oppslutning om kirkelige handlinger. Utviklingstrekkene vi ser i Oslo vil med stor sannsynlighet komme i resten av landet om noen år. Det er derfor viktig å følge utviklingen i Oslo nøye og prøve ut nye tiltak. Oslo bispedømme må være i forkant i møte med samfunnsendringene. Hvordan være folkekirke i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn? Hvordan være prest i møte med disse utfordringene? Halvparten av befolkningen i Oslo bispedømme er medlemmer i Den norske kirke. Nærmere 30 % er ikke medlem i noe tros- eller livssynssamfunn.

Dåp – Medlemsundersøkelsen viser at syv av ti medlemmer i Oslo bispedømme ville døpt barnet, dersom de fikk et barn nå. I gruppen som er avvisende til kristen tro ville 42 % valgt dåp om de skulle valgt i dag. Undersøkelsen bekrefter at dåpen fortsatt står sterkt og er viktig for medlemmene. Vi må derfor tilrettelegge og videreføre satsingen på dåp i årene som kommer. Fortsatt nedgang i dåpstallene er en høy risikofaktor.

Konfirmasjon – 54 % av medlemmene ville valgt konfirmasjon – her er det liten forskjell mellom aldersgruppene. Opplevelsen av konfirmasjonstiden har vist seg å være viktig for om unge senere velger å døpe sine barn. Fortsatt satsing på konfirmasjon og ungdomsarbeid er også helt avgjørende for rekruttering til kirkelige stillinger.

Vigsel – 53 % av medlemmene ville valgt kirkelig vigsel, men syv av ti under 30 år svarer at de ønsker å gifte seg i kirken. En vigselskampanje kan løfte frem at kirkelig vigsel også kan skje i enklere former og dermed bidra til økt antall vigsler.

Gravferd – syv av ti ville valgt kirkelig gravferd. I gruppen som er avvisende til kristen tro ville 44 % valgt kirkelig gravferd om de skulle valgt i dag. Ved gravferd har kirken den største kontaktflaten til medlemmer som sjelden går i kirken. Dette påkaller vår bevissthet i forkynnelse og tilrettelegging.

Kirkebygget betyr mye for medlemmene. I arbeidet med Kirkebruksplan for Oslo har vi bekreftet nettopp dette. Det er viktig i dialog med kommunene å kommunisere nødvendigheten og verdien av vedlikehold av kirkebyggene. Vårt fokus må hele tiden være aktiv bruk gjennom hele uken. I vårt bispedømme vil det også fremover være stor etterspørsel fra andre kirkesamfunn og migrantmenigheter etter rom til gudstjenestefeiring og menighetsaktivitet.

Verdisyn og samfunnsspørsmål – i medlemsundersøkelsen løftes klimakrisen og utjevning av økonomiske forskjeller frem som de viktigste områdene. Dette er områder som faller inn under FNs bærekraftsmål og som vi framover må prioritere og gjennom diakoni og samarbeid med andre aktører i samfunnet.

Kommunikasjon - Ikke overraskende henter ni av ti medlemmer informasjon om kirken digitalt. Flere er positive enn negative til å motta informasjon fra kirken – de fleste er nøytrale. Det er bare 7 % som mener kirken er god til å markedsføre seg selv. Økt digitalisering vil være avgjørende for å nå ut med informasjon. Dette vektet som en høy risikofaktor om vi ikke lykkes. Det vil kreve mer ressurser nasjonalt, regionalt og lokalt til kommunikasjon om vi skal lykkes å møte utviklingen med økt digitalisering. Oslo bispedømme er i gang med dette arbeidet og har gitt det høy prioritet.

Bakgrunnsdokumentet i KR sak 11.1/20 presenterer sannsynlige samfunnsendringer som vil prege Norge fram mot 2030, samt utfordringer Den norske kirke vil stå ovenfor. Dokumentet er sammen med medlemsundersøkelsen et godt utgangspunkt for bispedømmerådets videre arbeid med risikovurdering og utvikling av kirken fram mot 2030.

Vi vil kort kommentere noen forhold som beskrives som sannsynlige samfunnsendringer:

Ulikhet og fattigdom globalt og innad i vårt eget land er et utviklingstrekk vi gjenkjenner. Gjennom visitaser og møter med bydeler og kommuner registrer vi økende barnefattigdom og unge som sliter. Dette utfordrer kirkens diakoni. Vi imøteser en videre satsing på dette feltet.

Klimaendringene må prioriteres og adresseres i samarbeid med andre aktører. Vi vil på dette området arbeide mer systematisk med FNs bærekraftsmål.

Engasjementet rundt **flyktninger, migranter og nyankomne** til byen vår, er levende og står høyt hos både Oslo biskop, bispedømmerådet og mange menigheter.

Folkekirke i flerkulturelle menigheter – målet er å være en inkluderende kirke for alle som ønsker å høre til. Bispedømmet henter impulser fra «Framtiden bor hos oss» - et nettverk av flerkulturelle menigheter i Svenska kyrkan - og er i gang med å etablere et tilsvarende nettverk i Norge.

Kirkelig nærvær i utbyggingsområder som Hovinbyen, Fornebulandet og Spikkestad vil kreve nye arbeidsformer og samarbeid med andre aktører. «Utearbeidende prest» i Hovinbyen er et eksempel på dette. Diakonien vil ha en fremtredende plass i utviklingen av nye møteplasser.

Det store antallet **migrantmenigheter** i Oslo bispedømme tilsier at biskop og bispedømmeråd må ha fokus på å videreutvikle samarbeid og felleskirkelige arenaer - og sammen med fellesrådene praktisk legge til rette for at kristne fra andre kulturer kan få kirkerom og egnede møteplasser.

Den politiske situasjonen i Europa og Norden med økende ekstremisme utfordrer også Den norske kirke til å intensivere og prioritere **dialogarbeid** lokalt, regionalt og nasjonalt. Utviklingen av Kirkelig

dialogsenter, utdanning av dialogpiloter og dialogarbeidet lokalt i menighetene er i god utvikling og et prioritert arbeidsområde.

Rekruttering til kirkelige stillinger er angitt som et område med høy risiko. Prioritering av barn og unge i menighetsarbeidet vil fortsatt være bærebjelke i rekruttering til kirkelige stillinger. Orgelskole for barn og unge er startet i Oslo. For øvrig vil Oslo bispedømmeråd følge opp tiltak initiert gjennom det nasjonale rekrutteringsarbeidet.

Den norske kirke har kommet langt i arbeidet med å inkludere LHBT+ og Oslo bispedømme ønsker å være en pådriver for at situasjonen skal bli enda bedre. Vi har forhåpninger om at deltakelsen i pilotprosjektet vil gi resultater og erfaringer som kan spres til alle menigheter. Tilstedeværelse under Oslo pride er ett av tiltakene for å vise at kirken er åpen for alle, men vi vil framover også leite etter nye verktøy og virkemidler for å lykkes med dette arbeidet.

Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som en **folkekirke**. Nøkkeltall om medlemskap og oppslutningen om kirkelige handlinger vil trolig få økt betydning i fastsettelse av rammebetingelser for kirken. Den norske kirke trenger fortsatt å bli bedre både på innhenting, kvalitetssikring og analyse av statistiske data. Deltagelse ved gravferd må inntas i årsstatistikken. Likeledes må hverdagskirken synliggjøres for å få frem bredden og det totale omfanget av kirkens arbeid.

Ny fordelingsnøkkel for tilskudd til menighetsprestetjenesten trer i kraft fra 2020. Vi arbeider med å tilpasse bemanningen til behov og utfordringer i det enkelte prosti. Det overordnede spørsmålet er hvordan være folkekirke i et samfunn i stor endring? Vi ser frem til at Kirkemøtets vedtak om en nærmere utredning av storbyutfordringene igangsettes.

Oslo biskop og bispedømmeråd anser den økonomiske situasjonen for **fellesrådet i Oslo** som en høy risikofaktor med tanke på situasjonen i menighetene. **Kirkelig fellesråd i Oslo** mangler ressurser både til vedlikehold av kirkene og til bemanning og gudstjenester. Situasjonen påvirker i stor grad bispedømmerådets handlekraft og gjennomføring av strategiske satsinger i Oslo fellesrådsområde.

6 ÅRSREGNSKAP

Ledelseskommantar årsregnskapet 2019

Innledning

Oslo bispedømme er Den norske kirkes bispedømme for kommunene Oslo, Bærum og Asker. Innen Oslo bispedømme bor det 445 357 medlemmer og tilhørige. Den landsdekkende døvekirken er organisert som eget prosti under Oslo bispedømme.

Ved utgangen av 2019 hadde Oslo bispedømmeråd 184,5 årsverk. Dette utgjør 156 prester og proster, 16 i administrasjonen, 8,5 som trosopplærer/kateket/diakon i Døvekirken og 4 årsverk som prostesaksbehandler. Prester omfatter 6,5 årsverk som sykehjemsprest finansiert av Oslo kommune.

Kirkelovens §23 regulerer bispedømmerådets hovedoppgave som er «å ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet».

Vurdering av vesentlige forhold

Kirkerådets tildeling til Oslo bispedømmeråd i 2019 utgjorde 201 mill. Tildelingsbeløpet inkluderer 47,6 i tilskudd til trosopplæring, diakoni, undervisning m.m. som utbetales til fellesrådene. Øvrig bevilgning dekker lønns- og driftsutgifter til prestedtjenesten, døveprostitet og kirkelig administrasjon.

Samlet utgjør forbruket 197,8 mill. Mindreforbruket ble på 3,2 mill, hvorav 0,3 mill utgjør tilskuddsmidler. Mindreforbruket til drift utgjør kun 1,9 % av tildelingen og viser at budsjett og økonomistyring treffer godt.

Regnskapet fra Oslo bispedømme inngår som del av årsregnskapet for Den norske kirke og blir revidert av revisjonsfirmaet Ernst & Young.

Oslo, 24. februar 2020

Gard Realf Sandaker-Nielsen
leder Oslo bispedømmeråd

Elise Sandnes
stiftsdirektør

- formål: å få frem summer og avvik pr budsjettgruppe og pr kontogruppe

Budsjetgruppe 1A - Driftsregnskapet	Regnskap	Budsjett	Avvik
	31.12.2019	31.12.2019	
Inntekter	-8 822	-6 628	2 194
Vareforbr/tilskudd	1 010	563	-447
Lønnskostnader	140 727	143 416	2 689
Andr driftskostn	17 685	16 135	-1 550
Sum budsjettgruppe 1A	150 600	153 486	2 886

Budsjetgruppe 1B, 2, 3 m.fl. - Tilskudd *	Regnskap	Budsjett	Avvik
	31.12.2019	31.12.2019	
Trosopplæring	29 873	30 050	177
Diakoni/Undervisning/Kirkemusikk m.m.	14 853	14 846	-7
Domkirke (Oslo og Nidaros)	2 113	2 113	-
Gruppe 2 (kun KR)			-
Gruppe 3 (kun KR)			-
Annet (inkl OVF utbet til eksterne)	426	576	150
Sum budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl.	47 265	47 585	320

* Tilskudd = Koststed XXX4900

Sum Dnk 2019	197 865	201 071	3 206
---------------------	----------------	----------------	--------------

Spesifikasjoner:

Årsbudsjett 2019

-formål: spesifisere årsbudsjettet i tildelt ramme samt med planlagt bruk av Akk. mer/mindreforbruk

Årsbudsjettet og bruk av mer/mindreforbruk	Tildelt	Akk. mer/mindre-	Årsbudsjett
	ramme 2019	forbruk	2019
Budsjettet under 1A	153 486		153 486
Budsjettet under 1B	47 585		47 585
Sum budsjettgrupper	201 071	-	201 071

Spesifikasjon av Ovf-midlene:

OVF	2019		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
Administrasjon			-
Diakoni	125	125	-
Barn og unge			-
Gudstjenesteliv			-
Kirkemusikk og kultur	125	125	-
Samisk kirkeliv			-
Andre fellestiltak (inkl SMM)	176	326	150
Internasjonale og økumeniske organisasjoner			-
Ovf total (for rapportering til Ovf)	426	576	150